

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om allmänna vägar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om allmänna vägar ändras så, att i lagen tas in bestämmelser om utredningsplanen för en väg samt om planens innehåll och dess rättsverkningar. Dessa bestämmelser saknas helt i gällande lag. Avsikten är att en utredningsplan alltid skall göras upp för motorvägar och motortrafikleder, och också för andra vägprojekt, såvida deras verkningar inte är ringa. Utredningsplanen skall godkännas av statsrådet (trafikministeriet) när det gäller motorvägar och motortrafikleder, och av vägverkets centralförvaltning vad beträffar andra vägar. Över beslutet om godkännande skall besvär kunna anföras. Utredningsplanen skall tjäna till ledning vid upprättandet av en detaljerad vägplan av nuvarande slag, ett arbete som skall påbörjas inom åtta år från det att utredningsplanen har vunnit laga kraft. I annat fall förfaller utredningsplanen. Det föreslås att en motsvarande maximal giltighetstid om åtta år bestämmas också beträffande vägplanen. Vägprojekt skulle då inte kunna inledas på basis av föråldrade planer.

Görs en utredningsplan upp för en väg, skall i samma sammanhang iaktas det

bedömningsförfarande som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. När en vägplan upprättas för samma projekt, behöver förfarandet inte tillämpas en gång till.

I propositionen föreslås dessutom en övergång till ett förfarande enligt lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (inlösningslagen). De områden som behövs för vägändamål skall lösas in vid en inlösningslagen avsedd inlösningsförrättning, som i den föreslagna lagen kallas allmän vägförrättning. Väghallaren får dock vid inlösen endast nyttjanderätt till vägområdena, och denna rätt skall såsom för närvarande kallas vägrätt. Också ersättningarna i samband med vägbyggen skall i regel bestämmas enligt inlösningslagen. Även om endast nyttjanderätt (vägrätt) till vägområdena löses in, skall markägaren betalas sådan full föremålsersättning som avses i inlösningslagen, på samma sätt som vid inlösen med äganderätt.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft ungefär sex månader efter att den har antagits.

I N N E H Å L L

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge och föreslagna ändringar	3
Utredningsplaner	3
Vägrätten till ett vägområde samt ersättningar	3
2. Propositionens verkningar	4
2.1. Verkningar i fråga om organisation och personal	4
2.2. Ekonomiska verkningar	4
2.3. Miljökonsekvenser	4
3. Beredningen av propositionen	5
3.1. Beredande organ	5
3.2. Utlåtanden	5
4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	5
DETALJMOTIVERING	5
1. Lagförslaget	5
2. Närmare bestämmelser	19
3. Ikraftträdande	19
LAGFÖRSLAGET	20
Lag om ändring av lagen om allmänna vägar	20
BILAGA	29
Parallelltext	29

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Utredningsplaner

I lagen om allmänna vägar (243/1954), nedan väglagen, finns bestämmelser om en enda plan för anläggande och förbättring av vägar - vägplanen. Denna är en detaljerad plan, på basis av vilken en byggnadsplan kan göras upp och arbetet på vägen inledas. Vägplanen är den enda i väglagen föreskrivna planen i fråga om vilken markägarna och andra sakägare kan framställa anmärkningar med stöd av lagen och i fråga om vilken besvär över beslutet om godkännande av planen kan anföras. Också planeringen av vägprojekt som är det minsta större än de sedvanliga tar 2—3 år i anspråk, och medan planeringen pågår, innan någon egentlig vägplan kan upprättas, måste ofta en utredningsplan göras upp för undersökning och klarläggande av bl.a. vägens alternativa sträckningar. Enligt vedertagen praxis har en sådan utredningsplan, även om den inte föreskrivs i lag, hållits till allmänt påseende för framställande av anmärkningar, och utlåtanden om planen har begärts hos olika myndigheter på samma sätt som i fråga om vägplanen. Särskilt när det gäller stora vägprojekt, såsom motorvägar och motortrafikleder, har vägverket ända sedan början av 1970-talet anhållit om trafikministeriets ställningstagande i fråga om utredningsplanen. I praktiken har den sträckning som vägen skall få i den slutliga vägplanen bestämts i detta sammanhang. Eftersom inga bestämmelser om en utredningsplan finns i väglagen, har ministeriets beslut om en sådan plan och därpå följande beslut av vägverket inte grundat sig på lag. Besluten om utredningsplaner har varit endast praktiska planeringsbeslut, och det har t.ex. inte funnits någon möjlighet att anföra besvär över dem. Godkännandet av en utredningsplan har inte heller medfört någon ersättningsskyldighet eller andra skyldigheter för vägverket, utan dessa skyldigheter har konkretiserats först i samband med den vägplan som gjorts upp efter utredningsplanen.

Avsaknaden av bestämmelser i väglagen vad beträffar utredningsplanen och dess rättsverkningar utgör en klar brist och har orsakat oklarheter och osäkerhet bland mark-

ägare och övriga sakägare inom utredningsplanernas verkningsområden. Klagomål över utredningsplaner har framförts bl.a. hos riksdagens justitieombudsman och beslut som trafikministeriet och vägverket har fattat om utredningsplaner har genom besvär förts till högsta förvaltningsdomstolen. I och med att tillämpliga bestämmelser fattas i lagen har klagomål och besvär över utredningsplaner inte kunnat behandlas och avgöras på behörigt sätt.

Till följd av det ovan anförda föreslås att till lagen fogas bestämmelser om utredningsplanen för en allmän väg samt om planens innehåll och dess rättsverkningar. Besvär över beslutet om godkännande av en utredningsplan skall med vissa begränsningar kunna anföras. Utredningsplanen skall tjäna till ledning när en detaljerad vägplan upprättas. Det föreslås också att bestämmelserna om vägplanens innehåll och rätten att anföra besvär över beslutet om godkännande av planen samtidigt ses över.

Vägrätten till ett vägområde samt ersättningar

När justitieministeriet på 1970-talet beredde lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), nedan inlösningslagen, övervägdes möjligheten att i inlösningslagen ta in bestämmelser om de ersättningar som föreskrivs i väglagen. Tanken förverkligades dock inte, utan väg- och biområden har i samband med vägbyggen förvärvat och ersättningsarna bestämts i enlighet med väglagen.

Enligt väglagen bestäms gränserna för ett vägområde och för vägens biområde, liksom också ersättningar, såvida inte överenskomelse har träffats om dessa, vid en vägförrättning enligt samma lag. Förordnande om att vägförrättning skall företas meddelas av lantmäteribyrån, och förrättningen utförs av en lantmäteringenjör med biträde av två gode män. Det gällande vägförrättnings- och ersättningsförfarandet har fungerat bra ur både ersättningstagarnas och vägverkets synvinkel, i synnerhet som vägverket i allt högre grad har övergått till att avtala om ersättningar och, särskilt i fråga om grustäkter samt fastigheter som blir under en väg, frivilliga fastighetsköp.

Den omständighet att väglagen innehåller från inlösningslagen åtskilda egna bestämmelser om vägförrättningar och ersättningar har dock vissa nackdelar. I fråga om områden eller särskilda rättigheter som behövs vid nästan allt annat byggande för allmänna behov, såsom anläggandet av järnvägar, flygplatser eller riksomfattande elöverföringslinjer och förverkligandet av t.ex. stadsplaner, fattas besluten om inlösen och ersättningar med stöd av inlösningslagen vid en sådan inlösningsförrättning som avses i lagen. Med tanke på en markägare eller någon annan som är berättigad till ersättning vore det motiverat och ändamålsenligt att inlösen för hans del alltid sker och ersättningarna alltid bestäms enligt samma lagstiftning - inlösningslagen - oberoende av om det är fråga om byggande av en järnväg, elöverföringslinje eller allmän väg. För att ett enhetligt och för markägare och andra ersättningsstagare likadant inlösnings- och ersättningsförfarande skall kunna åstadkommas, vore det viktigt också för vägverket att beslut om inlösen och ersättningar också i samband med byggandet av en allmän väg fattas i enlighet med inlösningslagen och dess bestämmelser om ersättningar.

Av denna orsak har till förslaget fogats bestämmelser om att inlösen av nyttjanderätten till områden som behövs för vägändamål och av särskilda rättigheter som anvisas i vägplanen samt bestämmandet av ersättningar skall ske enligt inlösningslagen, utom när det gäller vissa särskilda ersättningar som hänför sig till byggandet av en väg och olägenheter som trafiken orsakar samt särskilda ersättningar om vilka bestäms i den gällande väglagen. Bestämmelser om dessa skall alltjämt ingå i väglagen, eftersom det inte finns några motsvarande bestämmelser i inlösningslagen.

2. Propositionens verkningar

2.1. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har inga verkningar i fråga om organisation eller personal.

2.2. Ekonomiska verkningar

Avgörs frågor som gäller inlösen av vägområden och särskilda rättigheter samt ersättningar i framtiden enligt inlösningslagen,

innebär detta att ersättningstagarna regelmässigt betalas en i 61 § inlösningslagen fastställd förskottsersättning som är tre fjärdedelar av det uppskattade beloppet av den ersättning som hänför sig till den egendom som tas i besittning. Förskottsersättningen enligt inlösningslagen skall betalas inom tre månader, räknat från den tidpunkt då tillträdessynen har avslutats. Den förskottsersättning som avses i 37 § 2 mom. 4 punkten och 80 § 2 mom. väglagen har för sin del kunnat betalas i rätt få fall, eftersom de föreskrivna villkoren för utbetalning av sådan förskottsersättning är relativt stränga. Det ökade antalet förskottsersättningar vid en övergång till ett förfarande enligt inlösningslagen och den korta betalningstiden skulle innebära en minskning i ränteutgifterna för ersättningarna. Enligt en grov uppskattning kan detta sänka vägverkets ersättningsanslag med ca 10 milj. mk på årsnivå i jämförelse med det nuvarande.

Enligt 2 mom. i väglagens gällande 67 § har kommunerna med vissa undantag rätt till ersättning som hänför sig till byggandet av en väg endast om statsrådet av särskilda skäl har bestämt det. Inbegrips kommunerna i enlighet med den föreslagna ändringen av 78 § och motiveringen till denna ändring bland dem som i fråga om alla ersättningar får ersättning direkt på basis av lagen, ökar vägverkets behov av ersättningsanslag. Behovet är emellertid omöjligt att beräkna exakt på årsnivå, eftersom de ersättningar till kommunen som varje enskilt vägprojekt föranleder är av olika art och storlek. I jämförelse med nuläget kan behovet av ytterligare anslag i varje fall uppskattas till flera miljoner mark per år.

2.3. Miljökonsekvenser

Enligt förslaget skall uppgörandet av utredningsplaner och vägplaner närmare sammankopplas med det förfarande som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) och med planläggning enligt byggnadslagen (370/1958), samtidigt som bl.a. de regionala miljöcentralerna bestäms ha rätt att anföra besvär över planerna. Tack vare detta kommer större vikt att fästas vid vägprojektens miljökonsekvenser när vägarna planeras och projekten genomförs, och följaktligen blir miljökonsekvenserna också bättre beaktade.

3. Beredningen av propositionen

3.1. Beredande organ

Propositionen har beretts av en arbetsgrupp som tillsatts av trafikministeriet (väglagsarbetsgruppen). Utöver trafikministeriet har finansministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet samt Finlands Kommunförbund, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK och vägverkets centralförvaltning varit företrädare i arbetsgruppen. För beredningen av propositionen har teknologie studerande Hannu Peltonen vid institutionen för lantmäteri vid tekniska högskolans avdelning för byggnads- och lantmäteriteknik gjort ett diplomarbete om vilka verkningarna av inlösen för allmänna vägar skulle vara om den skedde i enlighet med inlösningslagen, i jämförelse med nuvarande inlösen i enlighet med väglagen ("Lunastuslain mukaisen yleisten teiden lunastamisen vaikutukset verrattuna nykyiseen yleistielain mukaiseen lunastamiseen").

3.2. Utlåtanden

Utlåtanden om den av väglagsarbetsgruppen utarbetade propositionen med förslag till lag om ändring av lagen om allmänna vägar begärdes hos finansministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, jord- och

skogsbruksministeriet, miljöministeriet, Finlands Kommunförbund, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, vägverkets centralförvaltning och Jordägarnas Värderingscentral Ab. I utlåtandena föreslogs vissa ändringar och preciseringar av väglagsarbetsgruppens förslag. Särskilt i jord- och skogsbruksministeriets utlåtande och i det till detta fogade utlåtandet av lantmäteriverkets centralförvaltning föreslogs ändringar i de föreslagna bestämmelserna om förvärv av vägområden och om ersättningar. De ändringsförslag och anmärkningar som framställts i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats när propositionen har beretts vid trafikministeriet.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

I propositionen har beaktats de ändringar som 1995 har gjorts i 38 § regeringsformen, lagen om statsrådet (78/1922) och i reglementet för statsrådet (1522/1995) och som alla har trätt i kraft den 1 januari 1996. I de bestämmelser som gäller behörigheten att fatta beslut enligt lagen om allmänna vägar uppges sålunda statsrådet som beslutsfattare i stället för trafikministeriet. Enligt nämnda lagar och reglementet för statsrådet fattas dock de beslut som avses i väglagen vid trafikministeriet, inte vid statsrådets allmänna sammanträde.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

3 §. I paragrafens 1 mom. har till de anläggningar och anordningar som hör till en väg fogats viltstängsel. Sådana stängsel har med tanke på trafiksäkerheten satts upp längs med vägar på sådana ställen som man vet att särskilt älgar eller hjortar regelbundet använder som övergångsställen. Eftersom ingen uttrycklig bestämmelse finns om detta, har de områden som behövs för viltstängsel inte i vägplanerna kunnat avsättas som område som hör till vägen. Det har därför varit nödvändigt att skaffa tillstånd och särskilt avtala om ersättningar med varje markägare för att dessa oftast flera kilometer långa staket skall kunna sättas upp. Förfarandet är

besvärligt och tidsödande, och åsamkar väghållaren extra kostnader. Enligt förslaget skall de behövliga områdena kunna reserveras och anvisas i vägplanen som område som hör till vägen. Beslut om eventuella ersättningar för uppförande av stängslena skall fattas och ersättningarna utbetalas på samma sätt som andra ersättningar som vägbyggen föranleder.

Områden som behövs för viltstängsel har också fogats till de biområden för en väg som nämns i 2 mom. 5 punkten. Beroende på terrängen måste viltstängsel ofta sättas upp så långt ifrån vägen att det inte är motiverat att avsätta det område som behövs för stängslet samt det område som finns mellan stängslet och vägens körbanan i sin helhet.

som egentligt vägområde. I sådana fall skall enligt förslaget områdena för viltstängsel i vägplanen kunna anvisas som separata biområden som varaktigt hör till vägen, i likhet med andra biområden som nämns i momentet.

16 §. Det föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas en bestämmelse om att också en gata och byggnadsplaneväg kan ändras till allmän väg under samma förutsättningar som en enskild väg. I praktiken har det förekommit behov av att i fråga om vissa gator som sköts av städerna överföra väghållningen på vägverket i stället, då gatan i fråga betjänar den riksomfattande fjärr- och genomfartstrafiken som antingen infarts- eller omfartsväg. Avsaknaden av en uttrycklig bestämmelse har gjort det nödvändigt att sköta ändringen genom att en vägplan enligt väglagen upprättats över gatuområdet, varvid gatan har blivit allmän väg i samband med genomförandet av vägplanen. Förfarandet är konstgjort och besvärligt, och kräver både tid och pengar. Detta undviks, om en gata kan ändras till allmän väg genom ett förvaltningsbeslut. På samma sätt kunde en byggnadsplaneväg ändras till allmän väg. Eftersom väghållaren inte skulle ha vägrätt till de områden som hör till enskilda vägar, gator och byggnadsplanevägar som ändras till allmänna vägar och en sådan vägrätt inte heller skulle kunna grundas genom ett förvaltningsbeslut, föreslås att till momentet skall fogas en bestämmelse om att väghållaren får den för väghållningen nödvändiga vägrätten vid den tidpunkt då ändringen till allmän väg äger rum.

Till paragrafen har som 2 mom. överförs en bestämmelse med motsvarande innehåll som i nuvarande 52 § 6 mom.

Rubriken för 3 kap. Eftersom det föreslås att till kapitlet fogas bestämmelser om utredningsplan, kan man inte i rubriken tala endast om vägplan. Ordet vägplan har därför ersatts med vägplanering.

24 §. Ordalydelsen i paragrafens 1 mom. har setts över på grund av ändringen av 16 §. Trafikministeriet har i överensstämmelse med punkt 4 i den allmänna motiveringen ersatts med statsrådet.

Momentet har dessutom omformulerats så, att man i stället för att helt dra in ett biområde också kan besluta ändra dess användningsändamål så att området blir sådant vägområde som avses i 3 § 1 mom. väglagen eller något annat biområde enligt 2 mom. i

samma paragraf.

Till momentet har också fogats en bestämmelse om den myndighet som bestämmer ändpunkten för en allmän väg när det gäller i detalj planlagda områden. För närvarande bestäms ändpunkten endast på basis av 63 § förordningen om allmänna vägar (482/1957). Det är skäl att i lagen ta in en fullmakt att bestämma om saken genom förordning. Enligt förordningen fastställs ändpunkten av den regionala miljöcentralen. Detta har beaktats i momentet.

Paragrafens 2 mom. motsvarar bestämmelsen i gällande lag.

24 a §. I den allmänna motiveringen har det konstaterats att i gällande lag inte finns bestämmelser om utredningsplanen för en väg. Paragrafen innehåller en grundläggande bestämmelse om uppgörande av en utredningsplan. En utredningsplan skall i regel göras upp, såvida inte vägprojektets verkningar är ringa eller vägens verkningar redan har bestämts i tillräcklig utsträckning i en laga kraft vunnen general-, stads-, byggnads- eller strandplan. Verkningarna av ett projekt kan vara ringa t.ex. då en väg förbättras på dess tidigare plats utan att flyttas till ett helt nytt ställe, och förbättringen inte orsakar betydande förändringar i omgivningen eller i befintlig bosättning, i idkandet av näring eller i annan områdesanvändning. Också projekt för förbättring av enskilda delar av vägar, såsom korsningar, eller byggandet av under- och överfarter samt leder för lätt trafik, är som projekt så små att det inte alltid vore nödvändigt att göra upp en utredningsplan för dem. I de planer som nämns i paragrafen bestäms en vägs sträckning och t.o.m. de tekniska lösningarna så pass exakt att det i de flesta fall inte längre behövs någon särskild utredningsplan för vägen, utan en vägplan kan göras upp direkt på basis av general-, stads-, byggnads- eller strandplanen med iakttagande av 10 § 2 mom. Markägarna och andra sakägare har dessutom möjlighet att i fråga om vägens alternativa sträckningar och andra väglösningar som ingår i nämnda planer bevaka sina egna intressen och rättigheter i enlighet med byggnadslagen redan i samband med att planen i fråga görs upp och godkänns. Det bör också märkas att en utredningsplan kan och får vid behov göras upp för vilket som helst vägprojekt, även om paragrafens bestämmelser inte kräver det.

Enligt paragrafen skall en utredningsplan

alltid göras upp när det är fråga om anläggande av motorvägar eller motortrafikleder eller betydande förbättringar av sådana. I fråga om stora vägprojekt av detta slag har utredningsplaner redan upprättats utan att ha föreskrivits i lag, så denna bestämmelse medför ingen ändring i rådande praxis. När det gäller dessa vägar är det fråga om en betydande förbättring bl.a. då en motortrafikled byggs ut med en till körbana och vägen blir motorväg, och givetvis då en motorväg eller motortrafikled förbättras på ett sådant sätt att vägen flyttas till en helt annan plats. För motorvägars och motortrafikleders del innebär inte lösningarna i stads-, byggnads- eller strandplaner en befrielse från skyldigheten att göra upp en utredningsplan, utan en sådan måste alltid upprättas.

24 b §. I paragrafen bestäms om utredningsplanens innehåll. Grundläggande trafikmässiga och tekniska lösningar gäller t.ex. huruvida en väg skall bli motorväg eller motortrafikled eller en vanlig väg med två körbanor. Sådana lösningar är också planskilda anslutningars läge samt en vägs bredd och höjd. Vägens sträckning skall i utredningsplanen anges med tillräcklig noggrannhet, så att markägarna och andra sakägare på basis av den kan bedöma vilka verkningar projektet kommer att ha för dem. I praktiken kan vägens sträckning i utredningsplanerna anges med + - 50 meters noggrannhet, beroende på terrängen, eller t.o.m. exaktare om den omgivande markanvändningen det kräver. Av utredningsplanen skall framgå alla vägens verkningar, såsom inverkan på trafiken, trafiksäkerheten, miljön, bosättning, näringsidkande, annan disposition av områden och eventuella planer som gäller dessa samt vid behov andra former av samfärdsel.

24 c §. Enligt paragrafens 1 mom. skall utredningsplanen tjäna till ledning när vägplanen upprättas, på samma sätt som sådana översiktsplaner som region- och generalplanerna tjänar till ledning vid uppgörandet av detaljplanerna. En laga kraft vunnen utredningsplan, i fråga om vilken beslutet om godkännande har delgivits, skall innebära en byggnadsinskränkning vad beträffar uppförande av nybyggnader på det vägområde som anges i planen. Vad som avses med begreppet nybyggnad definieras i byggnadslagen. Vägverkets skyldighet att lösa in ett område eller ersättningsfrågor i fall där överenskommelse om ersättningar inte träffas skall enligt 77 § avgöras vid en allmän

vägförrättning. Bestämmelsen om byggnadsinskränkningen stämmer i tillämpliga delar överens med de bestämmelser om byggnadsinskränkning som ingår i 27 § 1 mom. och 30 § 2 mom. byggnadslagen och som gäller region- och generalplaner.

Paragrafens 2 mom. innehåller en bestämmelse om byggnadsinskränkningens giltighetstid. Byggnadsinskränkningen skall upphöra att gälla samtidigt som den utredningsplan som inskränkningen baserar sig på förfaller i enlighet med 28 § 1 eller 2 mom.

25 §. Paragrafens 1 mom., som gäller upprättandet av en vägplan, har samma innehåll som 1 mom. i den gällande paragrafen.

I 2 mom. nämns de särskilda fall i vilka en vägplan kan upprättas när det inte är fråga om ett egentligt vägbygge eller en vägförbättring.

25 a §. I samband med att lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning stiftades togs en ny 25 a § in i vägagen med en bestämmelse om att en konsekvensbeskrivning enligt nämnda lag skall fogas till vägplanen. Det föreslagna 1 mom. stämmer överens med gällande paragraf med undantag av att utöver vägplanen också utredningsplanen nämns. Eftersom många alternativ för vägens sträckning m.m. kommer fram i vägplaneringens inledande skede, kunde det bedömningsförfarande som avses i nämnda lag enligt behov tillämpas i detta skede utgående från de föreliggande alternativen för att användas när det med tanke på miljön bästa alternativet skall väljas. Den slutliga konsekvensbeskrivningen skulle kunna göras för det på detta sätt valda alternativet och fogas till utredningsplanen eller vägplanen för detta.

Enligt 2 mom. skall av utredningsplanen och vägplanen framgå på vilket sätt det bedömningsförfarande som avses i den i 1 mom. nämnda lagen har beaktats. I planhandlingarna skall redogöras för hur och på vilka punkter förfarandet för miljökonsekvensbedömning har inverkat på de lösningar som anges i vägplanen.

Enligt 3 mom. skall nämnda bedömningsförfarande inte längre tillämpas när vägplanen upprättas, om det redan har tillämpats på en utredningsplan för samma projekt och vägplanen görs upp i enlighet med utredningsplanen. Om man vid upprättandet av vägplanen blir tvungen att avvika från utredningsplanen på ett sådant sätt att den bedömning som gjorts i samband med utred-

ningsplanen inte längre kan anses vara tillräcklig, måste en ny bedömning göras till denna del. Om ingen utredningsplan överhuvudtaget görs upp, verkställs bedömningsförfarandet i samband med att vägplanen upprättas, varvid konsekvensbeskrivningen fogas till vägplanen.

26 §. Paragrafen gäller vägplanens innehåll. I 1 och 2 mom. finns samma bestämmelser som i 1—3 mom. i gällande 26 §.

I paragrafens 3 mom., som motsvarar det nuvarande 4 mom., har till de rättigheter som enligt behov grundas i vägplanen för den tid byggandet av en väg pågår fogats rätten att använda ett område också som upplagsområde eller dylikt område, inte bara som inkvarteringsområde. Områden av detta slag, som är nödvändiga med tanke på vägarbetet, måste kunna reserveras i vägplanen för den tid vägarbetet pågår, för den händelse att det vid upprättandet av vägplanen blir klart att de behövliga områdena inte kan fås genom avtal med markägarna. I övrigt föreslås inga ändringar i momentets sakinnehåll.

I paragrafens 4 mom. finns en bestämmelse om utfärdande av bestämmelser eller förbud vad beträffar enskilda vägar som är förenade med en allmän väg och anslutningarna till denna samt om bestämmande av nya enskilda vägförbindelser. Enligt gällande lag skall för dessa en från vägplanen åtskild anslutningsplan enligt 50 § göras upp och godkännas. Såsom för närvarande avses bestämmelsen gälla enskilda vägar och anslutningar som ligger utanför de planområden som nämns i momentet. Inom planområden skall de fastställas i respektive plan. Momentet har samma innehåll som bestämmelserna om enskilda vägar och anslutningar i gällande 50 § 1 och 2 mom., med undantag av att momentet också skall gälla vägplaner för bygdevägar. Det nuvarande 1 mom. i 50 § kan tillämpas på bygdevägar endast av särskilda skäl. Eftersom många bygdevägar ur trafiksynpunkt numera kan jämföras med landsvägar, är det inte längre motiverat att behandla bygdevägar annorlunda än landsvägar när det gäller anslutning av enskilda vägar. I och med att bestämmelser om enskilda vägar och anslutningar enligt paragrafen skall utfärdas genom en vägplan, skall tilltänkta lösningar för dessa vägar och anslutningar också hållas till påseende i samband med vägplanen, och i beslut som gäller dem skall ändring kunna sökas genom besvär över vägplanen. De bestämmelser om

en särskild anslutningsplan för enskilda vägar som finns i 50 § blir därför överflödiga, och nämnda paragraf föreslås följaktligen bli upphävd.

Enligt paragrafens 5 mom. skall i vägplanen bestämmas om de rättigheter som behövs när ett för torrläggning av ett väg- eller biområde nödvändigt utloppsdike skall läggas. Om läggande av diken bestäms i 3 mom. i gällande 30 §. Enligt momentet skall vid läggning av diken iakttas vad som i detta hänseende gäller i vattenrättslagstiftningen. Med vattenrättslagstiftningen avses vattenlagen (264/1961). Det förfarande som enligt vattenlagen gäller för läggning av utloppsdiken kan i vissa fall vara mycket tidsödande och också komplicerat. Eftersom det är nödvändigt att lägga behövliga utloppsdiken i samband med att en väg byggs, är det motiverat att låta dikena och de områden som behövs för dem ingå i vägplanen, i vilken också själva vägområdet och biområdena bestäms i samband med att planen godkänns. Markägarnas, och de parter till vilkas diken och bäckar vatten leds, intressen och rättigheter skall tryggas genom bestämmelser som föreslås ingå i lagens 76 §.

Avsikten är att om biområden eller rätt att från ett visst område ta väghållningsämne i begränsad mängd alltid skall bestämmas i vägplanen i enlighet med 3 mom. Sådana särskilda beslut om biområden och rätt att ta väghållningsämne vilka enligt 30 § 1 och 2 mom. fattas av den regionala miljöcentralen skall frångås. Eftersom också nämnda paragrafs 3 mom. om utloppsdiken blir överflödigt på grund av 5 mom., föreslås 30 § bli upphävd.

26 a §. I paragrafens 1 mom. finns en grundläggande bestämmelse om att markägarna och övriga sakägare samt de, vilkas boende, arbete eller övriga förhållanden planen kan inverka på, skall höras när en utredningsplan och vägplan görs upp. Med hörande avses att vägverket bereder ovan nämnda parter tillfälle att antingen skriftligen eller muntligen framföra sin åsikt i saken under hela den tid planeringen pågår, från det att vägplaneringen påbörjas till det att planen är färdig. Hur hörandet skall ordnas avses bli bestämt genom förordning. Avsikten är att meddelande om både inledande av planering och möten eller andra möjligheter att framföra åsikter under planeringen skall ges antingen personligen, genom kungörelse eller på något annat sätt som anses vara lämpligt.

Vid möten där parterna hörs skall också det planeringsmaterial som dittills samlats finnas till påseende.

I 2 mom. bestäms om den myndighet som godkänner utredningsplanen och vägplanen samt om hörande av fastighetens ägare och andra vilkas förmån eller rätt planen kan gälla och om deras rätt att framställa anmärkningar om den färdiga planen innan den godkänns. Bestämmelsen motsvarar till denna del det gällande 2 mom. i 25 § med den skillnaden att fastställandet av planen föreslås bli ersatt med godkännande och att bestämmelsen också skall gälla utredningsplanen. Dessutom föreslås att till momentet fogas en bestämmelse som saknas i gällande lag, dvs. att nämnda planer får godkännas först efter det att en av dem föranledd ändring av en stads-, byggnads- eller strandplan eller av en region- eller generalplan har godkänts eller fastställts. Är planändringen ringa, skall planerna kunna godkännas innan ändringen i fråga godkänns eller fastställs. En planändring skall kunna betraktas som ringa t.ex. då en planläggningsmyndighet - miljöministeriet, förbundet på landskapsnivå, den regionala miljöcentralen eller kommunen - i sitt utlåtande om utredningsplanen eller vägplanen anser att den behövliga planändringen inte utgör ett hinder för att utredningsplanen eller vägplanen godkänns. Bestämmelsen är nödvändig, eftersom man i praktiken vid planeringen av en väg ibland blir tvungen att av tekniska skäl avvika från en väglinje som kanske markerats redan flera år tidigare vid planläggningen eller från det område som avsatts för vägen. Avsaknaden av den aktuella bestämmelsen i nuvarande lag har medfört oklarhet om huruvida en plan som gjorts upp enligt väglagen kan godkännas innan beslut har fattats om en planändring, även om planläggningsmyndigheterna har förordat utredningsplanen eller vägplanen.

27 §. Paragrafen motsvarar den gällande 27 §, med undantag av att till paragrafen föreslås bli fogad en bestämmelse enligt vilken om små ändringar av vägplanen bestäms genom förordning. I 19 § förordningen om allmänna vägar finns redan en sådan bestämmelse om små ändringar under vägarbetet. Denna grundläggande bestämmelse skall nu tas in i lagen. Såsom små ändringar skall närmast sådana ändringar kunna betraktas som under vägarbetet föranleddas av jordmånen eller dylika orsaker och är nödvändiga

för att vägarbetet skall kunna utföras.

27 a §. Om det i en godkänd utredningsplan eller vägplan måste göras väsentliga ändringar t.ex. vad beträffar vägens sträckning, skall enligt paragrafen för ändrings- eller kompletteringsplanen gälla vad som föreskrivs om en ny utredningsplan eller vägplan. Detta skall givetvis inte gälla sådana små ändringar som avses i 27 §.

28 §. Enligt gällande paragraf är giltighetstiden för ett beslut om fastställelse av vägplan fyra år, och denna tidsfrist kan av särskilda skäl förlängas med högst fyra år varje gång. I synnerhet inom områden med hög arbetslöshet har ett stort antal planer gjorts upp för sysselsättningsarbeten, och när sedan sysselsättningsfinansieringen för vägarbetena har varierat från år till år, har man varit tvungen att förlänga giltighetstiden för planerna flera gånger. Detta har lett till att vägarbeten har inletts på basis av vägplaner som fastställts t.o.m. 20 år tidigare. Under denna tid har omständigheterna kunnat förändras och markägarna bytas. Också annan lagstiftning som påverkar planeringen och byggandet, såsom miljölagstiftningen, har kunnat förändras. Det föreslås därför att den maximala giltighetstiden för både utredningsplaner och vägplaner skall vara åtta år.

Enligt paragrafens 1 mom. skall uppgörandet av en vägplan inledas innan åtta år har förflutit från utgången av det år under vilket utredningsplanen godkändes. I annat fall förfaller beslutet om godkännande av utredningsplanen. Planen måste då åtminstone behandlas på nytt, eller också måste en ny utredningsplan göras upp. Om den tidpunkt när uppgörandet av en vägplan skall anses ha påbörjats skall bestämmas genom förordning.

Eftersom en detaljerad vägplan ersätter en utredningsplan som gjorts upp för samma projekt, förfaller enligt 2 mom. beslutet om godkännande av utredningsplanen också när den vägplan som gjorts upp på basis av den har godkänts och beslutet om godkännande av vägplanen har vunnit laga kraft.

I 3 mom. föreslås i enlighet med gällande lag giltighetstiden för beslutet om godkännande av vägplanen vara fyra år, om inte vägarbetet har påbörjats inom denna tid. Tidsfristen skall kunna förlängas med högst fyra år, dvs. också en godkänd vägplan skall i likhet med utredningsplanen kunna vara i kraft högst åtta år. Har vägarbetet inte påbörjats inom denna tid heller, måste också

vägplanen behandlas på nytt eller en ny vägplan görs upp. Vägarbetet skall anses ha påbörjats, när det område som behövs för vägändamålen har tagits i väghållarens besittning i enlighet med 62 § vid en allmän vägförrättning som hålls med anledning av projektet.

Rubriken för 4 kap. Kapitlets alla paragrafer, med undantag av 33 och 34 §, vilka gäller indragning av väg, föreslås bli upphävda. Därför föreslås att rubriken ändras så att den endast gäller vägrätts upphörande.

29—32 §. Paragraferna, som gäller vägrätt, grundande av biområde för väg, läggande av utloppsdike och expropriering av äganderätt, föreslås bli upphävda, eftersom 26 § 3 mom., som gäller biområden, och 5 mom., som gäller utloppsdiken, samt 16 § 1 mom., 61 § 1 mom. och 62 §, som gäller vägrätt och inlösen av sådan, ersätter dem.

Rubriken för 5 kap. och 35, 35 a samt 36—39 §. Det föreslås att paragraferna om ägoreglering, inlösen av trafikområden inom planområden, reglering av enskilda vägar och vägförrättning upphävs, eftersom de föreslagna 61—63, 65 och 67 § i 9 kap. ersätter dem. Samtidigt upphävs rubriken såsom obehövlig.

Rubriken för 6 kap. Det föreslås att i rubriken görs en språklig ändring.

43 §. Ändringen av denna paragraf beror på den bestämmelse i 26 a § 2 mom. i vilken fastställelse av vägplanen föreslås bli ersatt med godkännande av vägplanen.

Rubriken för 8 kap. Det föreslås att ordet säkerhet i rubriken ersätts med ordet trafik-säkerhet.

50 §. I 26 § 4 mom. föreslås att den anslutningsplan gällande anslutningar av enskilda vägar om vilken föreskrivs i paragrafen skall utgöra en del av den egentliga vägplanen. Paragrafen är därför onödig och föreslås bli upphävd. Närmare motivering finns i detaljmotiveringen till nämnda 26 § 4 mom.

51 §. Bestämmelsen i 1 mom. om tagande i besittning av områden som behövs för byggande av en enskild väg eller en anslutning ingår i den föreslagna 62 §, och en bestämmelse som motsvarar den i 2 mom. om vägförrättning i fråga om enskilda vägar ingår i den föreslagna 63 § 3 mom. Därför föreslås att paragrafen upphävs såsom onödig.

52 §. Ändringen av paragrafens 1 mom. beror på det föreslagna nya 4 mom. i 26 §,

till vilket det hänvisas i stället för till 50 §, som enligt förslaget skall upphävas.

I 2 mom. finns en motsvarande hänvisning till 26 § 4 mom. Det föreslås att de många förutsättningar för beviljande av anslutningstillstånd som räknas upp i momentet skall förenklas till en enda allmän förutsättning som gäller trafiksäkerheten. När trafiksäkerheten bedöms i samband med en ansökan om tillstånd till anslutning skall vid sidan av andra omständigheter uppmärksamhet naturligtvis fortfarande fästas vid bl.a. anslutningstätheten på vägvägnittet i fråga och den fria sikten från den tilltänkta anslutningen. Med den motivering som nämns ovan i fråga om 26 § 4 mom. behövs det i momentet avsedda tillståndet också för en anslutning till en bygdeväg. För närvarande kan detta moments bestämmelser om tillstånd tillämpas på bygdevägar endast med stöd av ett beslut av trafikministeriet.

Paragrafens 3—6 mom. stämmer överens med bestämmelserna i gällande lag.

52 a §. En bestämmelse som motsvarar den föreslagna ingår i 4 mom. i 50 §, som föreslås bli upphävd. Bestämmelsen bör bibehållas i synnerhet för att det i samband med byggandet av en allmän väg, när vägen skall flyttas eller höjas, redan under vägarbetet ofta är nödvändigt att skära av enskilda vägar som är anslutna till den. Nya enskilda vägförbindelser kan i enlighet med 26 § 4 mom. ordnas slutgiltigt först efter att själva vägarbetet har slutförts.

Rubriken för 9 kap. Alla de nuvarande paragraferna i kapitlet har föreslagits bli ändrade eller upphävda. Det föreslås att rubriken ändras så att den motsvarar dessa nya, ändrade paragrafer.

61 §. *Inlösen av områden samt vägrätt.* I paragrafens 1 mom. föreslås det bli bestämt att de väg- och biområden som markerats i vägplanen förvärvas och att särskilda rättigheter, såsom rätt att ta väghållningsämne i begränsad mängd eller rätt att använda en enskild väg, grundas enligt inlösningslagen. Den föreslagna bestämmelsen innebär också att de ersättningar som väghållaren skall betala bestäms i regel enligt inlösningslagen. Eftersom inlösningslagens bestämmelser om ersättningar inte som sådana täcker alla gällande ersättningsbestämmelser i väglagen, föreslås att nedan i denna lag anges vissa undantag från och tillägg till inlösningslagens bestämmelser, så att sakägarnas rätt till ersättningar vid byggandet av en all-

män väg förblir oförändrad.

Enligt 1 mom. skall för de områden som behövs för vägändamål grundas en sådan bestående nyttjanderätt som avses i inlösningslagen och som utesluter andra rättigheter. Denna nyttjanderätt skall kallas vägrätt. Det befintliga vägnätet besitts till största delen av vägverket genom en motsvarande, på väglagen baserad vägrätt. Fastän de områden som behövs för vägändamålen inte övergår till väghållaren med äganderätt, skall markägaren bestämmas få sådan full ersättning för föremål som avses i inlösningslagen för de med vägrätt tagna områdena, på samma sätt som vid inlösen med äganderätt. Väghållarens behov av vägrätt till de områden som behövs för vägändamål i fråga om allmänna vägar bör anses vara ett sådant allmänt behov som avses i 12 § 2 mom. regeringsformen.

Enligt 5 § 2 mom. inlösningslagen behövs inte särskilt inlösningsstillstånd, om fastställelsen av en viss plan eller ett dylikt beslut medför rätt att verkställa nödvändig inlösen. I paragrafens 1 mom. skall bestämmas att en godkänd vägplan som har vunnit laga kraft eller kan verkställas trots besvär är en sådan plan som avses i inlösningslagen. Motsvarande stadgande finns i 1 mom. i den gällande lagens 32 §, som föreslås bli upphävd. En del av vägprojektet utgör så pass ringa vägförbättringar att genomförandet av dem enligt 25 § inte kräver någon vägplan, om markägaren eller en med denna jämförlig innehavare har gett skriftligt samtycke till att tillskottsmark tas. För att det i fråga om ringa projekt av detta slag, vilka markägaren har samtyckt till, utöver samtycket inte skall behövas särskilt inlösningsstillstånd, föreslås att samtycken jämställs med ovan nämnda vägplan när det gäller verkställande av inlösen.

De särskilda rättigheter som väghållaren anvisas i vägplanen skall enligt paragrafens 2 mom. grundas och ersättningarna bestämmas vid en inlösningsförrättning. Denna förrättning skall kallas allmän vägförrättning. För klarhetens skull nämns att väghållaren svarar för förrättningskostnaderna.

Det föreslås att i 3 mom. bestäms om möjligheten att verkställa en allmän vägförrättning utan gode män. Detta vore möjligt när förrättningen endast gäller lantmäteritekniska frågor och inga ersättningar behandlas vid förrättningen. Sådana förrättningar är t.ex. de flesta av de förrättningar för allmän väg

som avses i 63 § 1 och 2 mom. Om trots allt någon av sakägarna kräver det, skall den allmänna vägförrättningen alltid verkställas av en inlösningskommission som består av en förrättningsingenjör och gode män.

62 §. *Besittningstagande.* I paragrafen skall bestämmas om tagande av de för vägändamål behövliga områdena i besittning. Områdena övergår till väghållaren och väghållaren får vägrätt till dem vid en tillträdesyn i samband med den allmänna vägförrättningen. Efter besittningstagandet skall områdena få användas för de ändamål som anges i vägplanen, dvs. vägarbetet kan med avvikelse från vad som sägs i inlösningslagen inledas genast utan att behöva vänta tills ersättningar har bestämts och betalats till ersättningstagarna. Detta är motiverat, eftersom hundratals projekt för anläggande och förbättring av vägar pågår årligen och ersättningstagarnas ställning ändå är tryggad då ersättningarna betalas av staten. I annat fall skulle alla vägprojekt först få vänta på att ersättningarna bestäms vid en allmän vägförrättning och därefter på att de skall betalas ut, innan vägarbetet kan påbörjas. Förskottsersättningar skall givetvis bestämmas vid en allmän vägförrättning efter besittningstagandet, och beträffande utbetalning av dessa, liksom också av slutliga ersättningar, inom en synnerligen kort tid bestäms dessutom i 74 §, i vilken ersättningstagarnas rättsliga ställning tryggas ytterligare genom att väghållaren åläggs skyldighet att betala ränta samt dröjsmålsränta i händelse av dröjsmål med utbetalningen.

Områdena för de anslutningar och till dessa ledande enskilda vägar som anvisas i vägplanen skall enligt paragrafen inte varaktigt förbli i väghållarens besittning, utan besittningen återgår till fastigheternas ägare när väghållaren har byggt anslutningen eller den enskilda vägen. Motsvarande bestämmelse finns i 51 § 1 mom. i gällande lag.

63 §. *Allmän vägförrättning i särskilda fall.* Med tanke på riktigheten och klarheten hos fastighetssystemet bör en allmän vägförrättning hållas när en enskild väg, gata eller byggnadsplaneväg har tagits till allmän väg, så att gränserna för vägområdet kan gås upp och nödvändiga anteckningar göras i fastighetsregistret. Om detta bestäms i 1 mom.

Eftersom gränserna för en del av de befintliga allmänna vägarna aldrig har bestämts, är det nödvändigt att gränserna för ett vägområde, eller i undantagsfall också

för ett biornråde, kan bestämmas också i andra fall än när det är fråga om anläggande eller förbättring av en väg. Med tanke på sådana fall bör både väghållaren och, i fråga om den egna fastigheten, markägaren ha möjlighet att anhängiggöra en allmän vägförrättning. En bestämmelse om detta ingår i paragrafens 2 mom. Enligt den princip som nämns i 61 § 2 mom. skall väghållaren också i dessa fall svara för de kostnader som den allmänna vägförrättningen föranleder, även om markägaren är den som anhängiggjort förrättningen. Har markägaren till följd av breddning av en väg eller dess biornråde förlorat områden eller åsamkats andra förluster, skall också ersättningsfrågorna kunna behandlas vid en förrättning enligt detta moment, vid vilken samtidigt grundas vägrätt till sådana områden för vilka vägrätt inte tidigare funnits.

I paragrafens 3 mom. föreslås bli bestämt att en allmän vägförrättning vid behov kan hållas i fall där byggandet av en väg eller grundandet av ett biornråde eller enbart en omreglering av anslutningar av enskilda vägar medför byggande och regleringar av enskilda vägar. Vid en allmän vägförrättning enligt 3 mom. beträffande enskilda vägar skall vid behov behandlas och avgöras också ärenden som annars hör till en vägförrättning enligt lagen om enskilda vägar, såsom grundandet av ett väglag och beslut om vägdelaägarnas vägenheter. Bestämmelsen motsvarar 2 mom. i den gällande 51 §, som föreslås bli upphävd.

64 §. *Fastställande av inlösningsföremålet.* Enligt 15 § 1 punkten inlösningslagen skall vid en inlösningsförrättning föremålet för inlösningsfastställas. Föremålet anges i inlösningsstillståndet, men bestämmandet av det kan enligt 10 § i nämnda lag till sina mindre viktiga delar hänskjutas till inlösningsförrättningen när det gäller projekt som anges närmare i bestämmelsen i fråga. Vägplanen, som enligt 61 § 1 mom. motsvarar ett inlösningsstillstånd, är så detaljerad att hela föremålet för inlösningsfastställas på basis av den vid en allmän vägförrättning, och det behöver därför inte bestämmas på något annat sätt vid förrättningen. Medan vägarbetet pågår kan det dock uppstå situationer där man blir tvungen att avvika från det vägområde som anges i vägplanen på grund av jordmånen eller liknande skäl. I sådana fall skall det ankomma på väghållningsmyndigheten att hänskjuta fastställelsen

av gränserna för väg- eller biornrådet till en allmän vägförrättning.

65 §. *Agoreglering.* Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 35 § 1—3 mom. i gällande lag samt bestämmelserna om agoreglering i 39 §. Paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om de grunder på vilka en agoreglering kan företas utan sakägarnas samtycke. De stämmer överens med gällande bestämmelser.

I 2 mom., som gäller agoreglering med sakägarnas samtycke, har det nuvarande omnämmandet av mantal strukits, eftersom lägenheter enligt den nya lagstiftningen om fastighetsbildning inte längre har andelstal eller mantal.

Eftersom ett biornråde inte dras in på samma sätt som en väg kan dras in enligt 33 § i gällande lag, utan ett biornråde alltid kräver ett särskilt beslut om indragning, har ordalydelsen i 3 mom. ändrats i enlighet med detta.

Paragrafens 4 mom. stämmer överens med bestämmelserna i den gällande lagens 39 §.

66 §. *Utvidgad inlösen.* I gällande lag bestäms om samma sak i 4 mom. i 35 §, som föreslås bli upphävd. Den nuvarande bestämmelsens huvudprinciper skall enligt förslaget ändras till vissa delar. Kan en betydande olägenhet som orsakas av en fastighet inte avlägsnas eller väsentligt minskas genom den agoreglering som nämns i 65 §, skall fastighetens ägare ha rätt att i stället för ersättning för olägenheten fordra att väghållaren löser in fastigheten eller en del av den. Det föreslås att villkoret för framställande av krav på inlösen skall lindras från nuvarande synnerligen betydande olägenhet till betydande olägenhet. Agoregleringar skall dock prioriteras framom möjligheten att framställa krav på inlösen. Beslut om huruvida en fastighet eller en del av den löses in skall alltid fattas av en inlösningskommission.

Enligt gällande lag kan endast markägaren kräva att inlösningsfastställas. För att oskäliga ersättningar för olägenheter skall kunna undvikas och ett klart ägosystem bibehållas, är det motiverat att ge också väghållaren rätt att i vissa fall kräva utvidgad inlösen. Väghållaren skall kunna framställa krav på inlösen om t.ex. kostnaderna för en sådan vägförbindelse till ett splittrat område som det skulle ankomma på väghållaren att bygga eller ersättningen för en olägenhet som splittringen i fråga orsakar skulle vara

uppenbart oproportionerliga i jämförelse med värdet av den avskurna delen av ägan. Beslutanderätten skall också i detta fall tillfalla inlösningskommissionen.

I paragrafens 2 mom. skall bestämmas om bildande av en inlösningsenhet till följd av utvidgad inlösen. I överensstämmelse med gällande lag skall i dessa fall bildas en inlösningsenhet enligt 49 a § inlösningslagen av såväl det område som tas av fastigheten för vägändamål på basis av vägplanen som av en fastighet eller en del av en fastighet som löses in enligt 1 mom. Hänvisningen i nuvarande lag till 56 § lagen om expropriation av fast egendom för allmänt behov föreslås bli struken som obehövlig.

67 §. *Utvidgad inlösen inom planområde.* Paragrafens 1 och 2 mom. gäller inlösen vid en allmän vägförrättning av ett område som i en stadsplan avsatts som ett trafikområde eller i en byggnadsplan för en allmän trafikled. Momenten stämmer överens med gällande 35 a §.

Paragrafens 3 mom. innehåller en ny bestämmelse om en ändring i tomtindelningen som byggandet av en allmän väg orsakar inom planområde samt om den tomtmätning ändringen kräver. För tomtindelningen svarar i enlighet med tillämpliga bestämmelser kommunen i fråga. Sedan en tomtindelning genomförts ankommer det på tomtägaren att ansöka om tomtmätning. Eftersom den tomtmätning som markägaren skall ansöka om i de aktuella fallen helt och hållet föranleds av byggandet av den allmänna vägen, är det varken motiverat eller skäligt att kostnaderna för mätningen skall betalas av tomtägaren. I momentet föreslås därför att tomtmätningens kostnaderna i dessa fall skall betalas av väghållaren.

68 §. *Sakägare och ersättningar i särskilda fall.* Enligt inlösningslagen är sakägarna vid en inlösningsförrättning de, av vilka egendom löses in. En i 38 § inlösningslagen nämnd arbetstagare, granne eller annan person av vilken egendom inte löses in är inte sakägare vid förrättningen. Enligt nämnda lag kan dessa personer följaktligen inte utnyttja de rättsskyddsmedel som sakägare har tillgång till. Nämnda lagrum anger också ett villkor för möjligheten att få ersättning. Denna möjlighet föreligger endast om inlösningsförrättningen förorsakar betydande men eller skada.

Eftersom det är meningen att det nuvarande ersättningsförfarandet inte skall försvåras

eller förutsättningarna att få ersättning försämrats genom denna lag, bör det i gällande väglag föreskrivna och i rättspraxis vedertagna omfattande sakägarskapet bibehållas. Å andra sidan utvidgas inte kretsen av ersättningsberättigade genom den föreslagna paragrafen. Enligt 1 mom. är vid en allmän vägförrättning alla sådana parter sakägare till vilka de skadliga följderna av ett vägprojekt sträcker sig, oberoende av om områden löses in av dem för vägändamål eller inte. Rätten till ersättning skall dock alltid vara bunden till fastigheter. Sakägare och ersättningsberättigade är enligt detta de ägare till fast egendom och innehavare av nyttjanderätt som kan anses lida ekonomiskt värderbart men eller ekonomiskt värderbar skada av vägprojektet. Däremot skall ersättning inte betalas för t.ex. förlust av rekreationsvärden som baserar sig på allemansrätten eller förlust av affärsinkomst på grund av att en allmän väg dras in eller en ny vägförbindelse byggs.

Enligt förslaget behöver olägenheten eller skadan inte vara betydande i den bemärkelse som inlösningslagen avser, utan möjlighet till ersättning skall finnas för en olägenhet eller skada av vilken som helst storlek, bara den kan konstateras objektivt. I regel skall ersättningarna bestämmas på tjänstens vägnar vid en allmän vägförrättning. Eftersom ersättningarna i fråga om sådana fastigheter av vilka områden inte upplåts för vägändamål bäst kan utredas på initiativ av den som kräver ersättning, skall en sådan ersättning dock krävas särskilt vid en allmän vägförrättning. Beträffande miljöskador gäller dessutom vad som bestäms i lagen om ersättning för miljöskador.

I inlösningslagen saknas klara bestämmelser om huruvida ersättning skall betalas för de kostnader som ett inlösningsprojekt åsamkar markägare eller någon annan på grund av flyttning av egendom. Det är mycket vanligt att markägare själva i samband med vägprojekt avlägsnar eller flyttar egendom från det område som blir väg- eller biområde - t.ex. trädbestånd eller byggnader, anläggningar eller anordningar. Egendom som avlägsnas kan tillhöra också någon annan än markägaren. Sådan egendom är olika telefon- och elledningar samt vatten- och avloppsledningar. I 2 mom. föreslås därför i överensstämmelse med gällande lag för klarhetens skull bli sagt att ersättning betalas utöver för den skada eller olägenhet som

orsakas genom avlägsnandet eller flyttningen av egendomen också för de kostnader som avlägsnandet eller flyttningen medför.

69 §. *Ersättningsavtal.* Enligt 40 § 1 mom. inlösningslagen kan sakägarna avtala om ersättningar. Vid vägprojekt är det vanligt och t.o.m. en strävan att väghållaren och markägaren eller en eventuell annan sakägare avtalar om ersättningarna. De sakägare med vilka ersättningsavtal kan komma på fråga anges i 68 §. Eftersom ersättningsavtalen i samband med vägprojekt är ofta förekommande och den andra avtalsparten, dvs. den som betalar ersättningarna, är staten, föreslås i 1 mom. för ökad smidighet i förrättningsförfarandet bli bestämt att ersättningsavtal mellan väghållaren och sakägare inte behöver fastställas vid en allmän vägförrättning på det sätt som avses i 40 § 2 mom. inlösningslagen.

Då ersättningsavtal enligt vad som föreslås ovan inte underställs inlösningskommissionen, skall inte heller inlösningslagens övriga bestämmelser beträffande ersättningar, såsom de som gäller deponering eller betalningstiden, tillämpas på avtalade ersättningar, utan alla ersättningsförpliktelser skall basera sig på avtalet. Vid uppfyllandet av sina avtalsförpliktelser ansvarar väghållaren för att tredje mans, t.ex. en in-teckningsborgenärs, rättigheter inte kränks.

I paragrafens 2 mom. föreslås ingå en bestämmelse som gör de avtal som väghållaren har ingått bestående. Avtalen skall binda också en ny ägare till fastigheten eller andra rättsinnehavare direkt på basis av lagen. Bestämmelsen stämmer överens med gällande lag.

Ett område som är föremål för inlösen kan ofta genom ett frivilligt köp ha övergått i väghållarens ägo innan den allmänna vägförrättningen inleds. Enligt 73 § 2 mom. inlösningslagen avskrivs inlösningsområdet som ägs av väghållaren, och den del av området som behövs som vägområde blir inte antecknat som vägområde i fastighetsregistret. Med tanke på fastighetsregistrets klarhet och riktighet är det dock motiverat att vid den allmänna vägförrättningen avskilja det område som tas till vägområde också till den del det gäller ett område som ägs av väghållaren och anteckna det i fastighetsregistret på samma sätt som andra avsnitt av samma väg. En bestämmelse om detta har tagits in i paragrafens 3 mom., vilket samtidigt innebär att inlösningsområdet inte avskrivs på

det sätt som avses i 73 § 2 mom. inlösningslagen vad beträffar det av väghållaren ägda området.

70 §. *Ersättning för inskränkt nyttjanderätt till mark utanför vägområde.* Enligt 40 § i gällande lag har väghållaren rätt att i vissa fall avlägsna naturlig växtlighet eller markhinder från en vägs sido- och frisiktsområde. Om avlägsnandet eller en begränsning av äganderätten enligt nämnda 40 § i övrigt åsamkar markägaren ekonomiska förluster, är denne enligt 64 § i gällande lag berättigad att få ersättning av väghållaren. Det föreslås att en motsvarande bestämmelse om ersättning skall tas in i 1 mom.

Enligt 41 § 1—3 mom. i gällande lag får byggnader inte förekomma inom en allmän vägs sido-, skydds- och frisiktsområde. Det är dessutom förbjudet att på dessa områden hålla upplag, stängsel eller andra anordningar vilka eller vilkas användande medför vara för samfärdseln eller olägenhet för väghållningen. Ett förbud av detta slag som baserar sig direkt på lag medför inte som sådant någon ersättningskyldighet för väghållaren, utan en förutsättning för att skyldigheten skall inträda är enligt gällande 65 § att förbudet orsakar markägaren synnerligen betydande olägenhet. Inträde av ersättningskyldighet kan anses vara mycket exceptionellt och gälla endast sådana fall där byggande som planerats av fastighetens ägare inte är möjligt någon annanstans än inom nämnda områden på grund av terrängen eller fastighetens gränser eller av liknande skäl. I jämförelse med gällande lag föreslås dock det krav som ställs för att ersättning skall betalas bli sänkt: olägenheten kan vara betydande i stället för synnerligen betydande. Villkoren för att en olägenhet skall berättiga till ersättning blir sålunda lindrigare.

I både de fall som avses i 1 mom. och de som avses i 2 mom. förutsätter ersättningskyldigheten att begränsningarna har uppstått på grund av att en allmän väg anläggs eller förbättras eller på grund av att en enskild väg, gata eller planväg har tagits till allmän väg och inga begränsningar av nämnda slag har tidigare förekommit i samband med dem.

71 §. *Ersättning för avlägsnande av egendom i särskilda fall.* I 42 § 1 mom. i gällande lag räknas upp egendom som nämnda begränsningar i fråga om sido-, skydds- och frisiktsområden inte gäller. I 2 mom. i nämnda paragraf bestäms dock att också

sådan egendom kan flyttas eller tas bort, om den orsakar fara eller olägenhet. Enligt 115 § i gällande lag finns samma möjlighet att flytta eller avlägsna en byggnad som vid lagens ikraftträdande stod på ett väg- eller biområde. Om flyttningen eller avlägsnandet av egendomen medför skada eller kostnad för ägaren, är väghållaren skyldig att ersätta denna.

Utan hinder av förbudet mot att ha byggnader och anläggningar på en vägs sido-, skydds- och frisiktsområden, kan undantag beviljas genom beslut av den regionala miljöcentralen eller vägdistriktet. Om dock trafiksäkerheten det nödvändigtvis kräver i ett senare skede, kan krav på flyttning eller avlägsnande framställas också i fråga om egendom för vilken tillstånd till undantag beviljats. Tillståndet till undantag är ofta förenat med villkoret att en eventuell flyttning eller ett eventuellt avlägsnande sker på ägarens bekostnad. Villkoret binder den som tillståndet beviljats, och väghållaren kan bli skyldig att betala ersättning endast i de undantagsfall där tillståndet inte är förenat med något sådant villkor.

72 §. *Ersättning för anslutningsförbud.* I vägplanen kan anslutningar av enskilda vägar avlägsnas eller flyttas och vägförbindelserna ordnas via nya anslutningar. En sådan åtgärd kan föranleda ersättningsgill olägenhet vid nyttjandet av en fastighet på grund av förlängda eller på annat sätt försvårade vägförbindelser och ökat underhåll. Det är dock motiverat och ändamålsenligt att låta fastighetens ägare bära en viss självrisk, så att ersättning för en olägenhet kommer på fråga endast om olägenheten kan anses vara betydande. Bestämmelsen stämmer överens med gällande lag.

73 §. *Ersättning för skada som orsakas av undersökningsarbete och vissa andra åtgärder.* I denna paragraf, som motsvarar gällande 69 §, bestäms om ersättande av skador som orsakas av vissa åtgärder som väghållaren vidtar. Sådana är för det första undersökningar under vägplaneringen. Skador kan uppstå på växtligheten eller annan egendom till följd av att man rör sig i terrängen och vidtar undersökningsåtgärder. Väghållaren är skyldig att ersätta de skador som den orsakar.

Väghållaren har rätt att på grund av vägarbetet eller exceptionella naturförhållanden ordna en temporär farväg. Då byggandet och nyttjandet av en sådan väg orsakar skada,

skall denna ersättas. Likaså skall väghållaren ersätta skada som orsakas av att en snöskärm sätts upp eller av att snö avlägsnas från vägområdet.

74 §. *Utbetalning av ersättning.* I analogi med inlösningslagen skall ersättningar som bestäms vid en allmän vägförrättning betalas inom tre månader. När väg- och biområden i enlighet med 62 § 1 mom. tas i väghållarens besittning vid en tillträdessyn i samband med den allmänna vägförrättningen, varvid också vägarbetet anses ha påbörjats, får en inlösningsom hänför sig till det pågående vägarbetet inte avskrivas, fastän ersättningarna av någon särskild orsak inte skulle hinna betalas inom tre månader. En sådan försenad betalning medför dock skyldighet för väghållaren att betala dröjsmålsränta till ersättningstagaren som kompensation för dröjsmålet. Efter att betalningstiden om tre månader har löpt ut, skall utöver en sex procents ränta på det obetalda kapitalet också betalas en dröjsmålsränta enligt vad som bestäms närmare i räntelagen. Vad avtalsenliga ersättningar beträffar beror betalningstiden och en eventuell ränta på vad som avtalats.

I 2 mom. bestäms om den tidpunkt från vilken räntan på en obetald ersättningsandel löper. Eftersom besittningstagandet vid vägprojekt avses ske innan ersättningar betalas, måste den tidpunkt från vilken räntan räknas vara tidpunkten för besittningstagandet, vilket kompenserar avvikelser från inlösningslagens kontantprincip. I de fall där ersättningar bestäms vid särskilda ersättningsförrättningar som inte är beroende av vägprojekt, skall räntan på en ersättning som skall betalas räknas från den tidpunkt då ersättningsanspråket framställdes. I alla dessa fall skall räntefoten vara sex procent.

75 §. *Deponering och utbetalning av ersättning i särskilda fall.* Anser väghållaren de ersättningar som bestämts vid en allmän vägförrättning vara för stora och söker den därför ändring i förrättningsbeslutet till denna del, skall den omtvistade andelen av ersättningarna inte betalas till ersättningstagaren innan ersättningstvisten har avgjorts. Ersättningstagaren skall dock ha rätt att mot säkerhet få den omtvistade ersättningsandelen av väghållaren sedan besvärstiden har löpt ut. Säkerheten skall täcka den andel som överstiger den slutliga, laga kraft vunna ersättningen, jämte sex procents ränta på detta belopp, beräknad från den dag då med-

len lyftes. Säkerheten skall vara betryggande, såsom proprieborgen av ett finansiellt institut eller någon med denna jämförlig säkerhet. I besvärsmål av detta slag deponeras dessutom inte den omtvistade andelen. Den icke omtvistade andelen av det ersättningsbelopp som förrättningsmännen bestämt betalas givetvis till ersättningstagaren på tjänstens vägnar.

76 §. *Utloppsdiken.* Enligt nuvarande lag gäller i fråga om läggande av utloppsdiken utanför väg- eller biområden vad som bestäms i vattenlagen. Områden för utloppsdiken anvisas i vägplanen, men ingen vägrätt eller annan särskild rätt till dem uppstår. Motsätter sig en markägare läggandet av ett utloppsdike på sin mark, måste vattenlagens bestämmelser om dikning tillämpas. I paragrafen föreslås bli bestämt att till ett utloppsdikesområde som anvisas i vägplanen skall grundas servitutsrätt vid en allmän vägförrättning och att de behövliga områdena tas i väghållarens besittning i samma sammanhang som det väg- eller biområde för vars torrläggning utloppsdiket behövs. I undantagsfall kan dikning i anslutning till vägprojekt kräva tillstånd av vattendomstolen i enlighet med vad som bestäms i 6 kap. 2 § vattenlagen. Ett omnämnande av detta har tagits in i 1 mom.

Särskilt på låglänta områden kan det vara svårt att lägga utloppsdiken, varför gemensam dikning kan behövas. Dikningsfrågan kan i sådana fall omfatta så pass många markägare och vara så arbetsdryg och kräva sådan särskild sakkunskap, att det är ändamålsenligt och motiverat att avskilja dikningsfrågan från den allmänna vägförrättningen för att behandlas vid en dikningsförrättning. Beslut om detta skall fattas av inlösningskommissionen. Vid dikningsförrättningen skall bestämmas om gemensam dikningsskyldighet och gemensamt underhåll samt ersättningar. Vid dikningsförrättningen kan också en mindre avvikelse göras från det läge för diket som anges i vägplanen, om detta är nödvändigt för genomförande av dikningen.

Sedan utloppsdiket har lagts, skall dess verkningar bestämmas på basis av vattenlagen, inte längre på basis av väglagen. Anspråk på ersättning för skada eller olägenhet som diket orsakar skall framställas hos miljöförvaltningsnämnden som första instans, såvida inte överenskommelse träffas i frågan. Den allmänna vägförrättningen skall inte vara

behörig i dessa ärenden. Också underhållet av utloppsdiket bestäms på basis av vattenlagen.

77 §. *Allmän vägförrättning gällande ersättningar.* I paragrafen bestäms om en särskild vägförrättning som gäller endast ersättningar. En sådan förrättning skall kunna hållas för utredning av en ersättningsfråga i alla de fall där inget vägprojekt förekommer eller ingen allmän vägförrättning i anslutning till ett vägprojekt är anhängig eller där ersättning kan bestämmas först efter det att den allmänna vägförrättning som hålls med anledning av ett vägprojekt har avslutats. I fråga om sistnämnda efterskottsersättning gäller i övrigt vad som sägs i 71 § inlösningslagen. Vid en ersättningsförrättning skall också avgöras eventuella meningsskiljaktigheter beträffande inlösen och ersättning vilka beror på den byggnadsinskränkning som nämns i 24 c §.

En sådan ersättningsförrättning skall kunna anhängiggöras av antingen den som kräver ersättning eller väghållaren. Med avvikelse från den huvudregel som anges i 61 § 2 mom., enligt vilken väghållaren svarar för de kostnader som den allmänna vägförrättningen orsakar, kan det bestämmas att kostnaderna för en ersättningsförrättning skall betalas av den som kräver ersättning, om kravet bör anses uppenbart sakna fog. Det faktum att ett ersättningsanspråk har förkastats vid förrättningen medför inte i sig rätt att bedöma att kravet på ersättning uppenbart skulle ha framställts utan fog.

78 §. *Statens rätt till ersättning.* Det föreslås att i paragrafen skall för statens del anges ett undantag från den allmänna rätten att få sådan inlösningsersättning som lagen förutsätter. Staten har inte heller enligt nuvarande lag rätt att få ersättningar till följd av vägbyggen, såvida inte statsrådet av särskilda skäl bestämmer annat. Med stöd av nuvarande lag har dock statsrådet bestämt att bl.a. alla statens affärsverk är berättigade till ersättning. I paragrafen skall därför nu bestämmas att affärsverk enligt lagen om statens affärsverk (627/1987) är berättigade till inlösningsersättningar direkt med stöd av lagen. I övrigt skall staten inte heller i fortsättningen ha rätt till ersättningar utan ett beslut som statsrådet fattar av särskilda skäl.

I paragrafen har inte tagits in den nuvarande bestämmelse enligt vilken inte heller kommuner, med vissa undantag, har varit berättigade till vägbyggnadsersättningar utan

beslut som statsrådet meddelat av särskilda skäl. När den nuvarande lagen om allmänna vägar bereddes var avsikten att kommunerna med egna medel skulle bekosta väghållningen vad beträffar gator som kan jämföras med allmänna vägar samt svara för inlösnings- och ersättningskostnader i fråga om allmänna vägar inom stadsplaneområde. Av denna orsak ansågs det på sin tid att kommunen i analogi med detta inte själv skall ha rätt till ersättning för byggandet av en väg på mark som den äger. Bestämmelserna genomfördes inte helt i föreslagen form, men kommunen lämnades dock utanför kretsen av ersättningsberättigade. Bestämmelsen mildrades genom en lagändring som trädde i kraft 1970 och genom vilken kommunen bestämdes ha rätt att få ersättning för platser för tagande av väghållningsämne eller för rätten att ta väghållningsämne. Den rätt att göra undantag som statsrådet dessutom har enligt gällande lag har för sin del förhindrat uppkomsten av orättvisor. Eftersom det inte längre finns grundad anledning att göra skillnad mellan kommuner och andra ersättningstagare och den allmänna upphovsprincipen också i övrigt kräver det, bör en kommun vid en allmän vägförrättning få ersättning för alla sina förluster och kostnader i likhet med andra sakägare, såvida inte väghållaren och kommunen har kommit överens om annat.

79 §. *Panträttsinnehavares rätt till ersättning.* Väghållarens och fastighetsägarens ersättningsavtal gäller också en tredje part i fall där fastigheten belastas av panträtt. Det föreslås att i paragrafen skall tas in en bestämmelse som tryggar panträttsinnehavarens ställning bl.a. i händelse av att den ersättningsberättigade har helt avstått från ersättningen eller att en uppenbarligen för låg ersättning avtalats. Behovet av denna paragraf framhävs av att ersättningsavtalet enligt 69 § 1 mom. inte heller i dessa fall underställs inlösningskommissionen.

80 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. Bestämmelsen i 1 mom. om rätt att mot säkerhet lyfta ersättning trots att beslutet härom inte har vunnit laga kraft ingår i den föreslagna 75 §. Därför är momentet onödigt.

Paragrafens 2—5 mom. är onödiga, eftersom det av 61 § 1 mom. följer att motsvarande bestämmelser i inlösningslagen skall iakttas i fråga om förskottsersättningar och utbetalning av deponerade ersättningar.

Paragrafens 6 mom. har blivit onödigt,

eftersom riksdagen i samband med statsbudgeterna för 1995—1997 vid moment 31.24.87, Anskaffningar av jordområden samt ersättningar enligt lagen om allmänna vägar, har beslutat att sådan räntegottgörelse om vilken bestäms under momentet inte längre betalas för nya lån. Tidigare godkänd räntegottgörelse betalas givetvis helt och hållet trots att momentet upphävs. I statsbudgeten har heller aldrig funnits något anslag för sådana lån mot låg ränta som avses i momentet.

81 §. Paragrafen, som gäller skiljemannaförfarande i fråga om ersättningar, har under den tid bestämmelsen varit i kraft aldrig tillämpats. På grund av detta och eftersom ersättningsfrågor enligt den föreslagna 61 § 1 mom. kommer att behandlas i enlighet med inlösningslagen, föreslås paragrafen bli upphävd.

Rubriken för 12 kap. Rubrikens språkdräkt har setts över och till den har fogats en hänvisning till de bestämmelser om delgivning av beslut som ingår i kapitlet.

100 §. Det föreslås att i 1 punkten hänvisas till 26 § 4 mom. i stället för till 50 §, som föreslås bli upphävd.

103 och 103 a §. Det föreslås att paragraferna, som gäller rätten att söka ändring i beslut som meddelats vid vägförrättning och förfarandet vid sökande av ändring i ett avgörande av jorddomstolen upphävs såsom onödiga, eftersom ändring i ett beslut som fattats vid en sådan inlösningsförrättning (allmän vägförrättning) som enligt den föreslagna 61 § ersätter vägförrättningen söks i enlighet med bestämmelserna om sökande av ändring i inlösningslagen.

105 §. I den ändring som föreslås i fråga om 1 mom. beaktas den nya förvaltningsprocesslagen (586/1996), som trädde i kraft den 1 december 1996.

I paragrafens 2 mom., som ersätter det nuvarande 2 mom., föreslås bli bestämt att kommunen och den regionala miljöcentralen har rätt att anföra besvär över ett beslut om godkännande av en utredningsplan eller vägplan. Båda planerna görs upp i samråd med både kommunerna och de regionala miljöcentralerna. Dessa avger också utlåtanden om de färdiga planerna. Eftersom utredningsplanen och vägplanen ändå kan godkännas i strid med kommunens ståndpunkt vad beträffar t.ex. vägens sträckning, kan kommunen med tanke på användningen av dess mark eller planläggningen ha intresse

av att få beslutet om godkännande av planen behandlat av besvärmyndigheten. Även om högsta förvaltningsdomstolen också i dagens läge har behandlat besvär som kommuner anfört över vägplaner, är det skäl att i lagen ta in en uttrycklig bestämmelse om kommunens besvärsmätt. Motsvarande intresse att få ett beslut om godkännande av en utredningsplan eller vägplan prövat av besvärmyndigheten i fall där planen har godkänts i strid med dess ståndpunkt har eventuellt också den regionala miljöcentralen, som är statens regionala planläggnings- och miljömyndighet.

105 a §. Paragrafen innehåller bestämmelser som begränsar besvärsmätten i fråga om beslut om godkännande av en utredningsplan eller vägplan.

Enligt 1 mom. skall ändring inte få sökas i ett beslut om godkännande av en utredningsplan, om vägens sträckning och de tekniska lösningarna redan har godkänts i en laga kraft vunnen general-, stads-, byggnads- eller strandplan. Markägare och andra sakägare har i enlighet med byggnadslagen redan i samband med att planen i fråga har gjorts upp och godkänts eller fastställts kunnat bevaka sin förmån och rätt vad beträffar de i planen angivna vägarna. Med stöd av samma lag har de också kunnat låta besvärmyndigheten pröva t.ex. en lösning som gäller vägens läge eller frågan om huruvida vägen i enlighet med planen skall byggas som motorväg eller motortrafikled eller som en vanlig väg med två körbanor. Då general-, stads-, byggnads- eller strandplanen, på basis av vilken vägen i vilket fall som helt skall planeras och byggas, sedan har vunnit laga kraft, finns det inte längre några grunder för att samma frågor som i planen redan avgjorts på ett laga kraft vunnit sätt på nytt skall kunna hänskjutas till besvärmyndigheten för behandling genom att besvär anförs över beslutet om godkännande av den utredningsplan som med stöd av denna lag gjorts upp i enlighet med general-, stads-, byggnads- eller strandplanen.

I 2 mom. finns en med 1 mom. överensstämmande bestämmelse om förbud mot sökande av ändring i ett beslut om godkännande av en vägplan. Det föreslås dessutom att ändring i nämnda beslut inte heller skall få sökas då vägens sträckning och de tekniska lösningarna har godkänts i en enligt denna lag uppgjord laga kraft vunnen utredningsplan. Till denna del är motiveringen

densamma som för 1 mom., dvs. att besvärmyndigheten inte skall behöva behandla frågor som redan en gång har avgjorts genom ett laga kraft vunnit beslut om godkännande av utredningsplanen. Inte heller i detta fall äventyras markägarens eller någon annan sakägares rättsskydd, eftersom det har tryggats i samband med behandlingen av utredningsplanen.

106 §. Paragrafen gäller delgivning av i paragrafen nämnda beslut som meddelats med stöd av väglagen.

Till paragrafens 1 mom., som för närvarande innehåller bestämmelser om delgivning av beslut om godkännande av vägplaner och indragning av vägar, föreslås bli fogat ett omnämmande av beslut enligt 26 a § 2 mom. om godkännande av en utredningsplan och beslut enligt 24 § om ändring av en gata eller byggnadsplaneväg till allmän väg. Hänvisningen till 52 § 2 mom. föreslås bli struken på grund av den föreslagna ändringen av momentet. Vaghållningsmyndigheten föreslås i momentet bli ersatt med vägdistriktet, som i praktiken sköter och svarar för delgivningen av beslut. Vägdistriktet skall svara för de kostnader som hållande av beslut och handlingar till påseende orsakar i kommunen. I övrigt stämmer momentet överens med gällande bestämmelser.

Paragrafens 2 och 3 mom. stämmer överens med gällande bestämmelser.

107 §. Paragrafen gäller beslut enligt väglagen som skall kunna verkställas trots att besvär har anförts, om inte den myndighet som handlägger besvären förordnar något annat.

I 1 mom. har trafikministeriet ersatts med statsrådet och till momentet har flyttats en bestämmelse om undantag som finns i gällande 3 mom. Undantaget gäller verkställigheten av beslut om indragning av en allmän väg och ändring av en enskild väg till bygdeväg. Enligt nämnda 3 mom. får ett beslut om indragning av en väg inte verkställas trots besvär, om ändringssökanden är en kommun. I praktiken anförs besvär över indragningsbeslut ofta också av dem som bor invid vägen, som skulle bli tvungna att överta skötseln av den indragna vägen som enskild väg. Eftersom detta skulle åsamka dem fortlöpande och kanske också betydande kostnader, är det motiverat att binda verkställigheten av indragningsbeslutet också vid behandlingen av besvär som sakägarna i frå-

ga anför. Ett indragningsbeslut skall därför enligt förslaget inte få verkställas innan det vunnit laga kraft, oberoende av om ändringssökanden är en kommun eller sakägare som bor invid vägen. Detsamma gäller beslut genom vilka en enskild väg bestämts vara bygdeväg. Om en eller flera delägare till den enskilda vägen motsätter sig en ändring av vägen till allmän väg, är det motiverat att också detta beslut skall kunna verkställas först efter att det har vunnit laga kraft, oberoende av om ändringssökanden är en kommun eller en delägare till den enskilda vägen. Enligt ordalydelsen i det föreslagna 1 mom. skall t.ex. statsrådets beslut om godkännande av en vägplan, vilket såsom nämdes i den allmänna motiveringen fattas av trafikministeriet, kunna verkställas direkt med stöd av lagen. Enligt gällande lag kan - om inte den myndighet som handlägger besvären förordnar något annat - en vägplan som fastställts av trafikministeriet verkställas, dvs. vägarbetena påbörjas, trots att besvär har anförts, endast i det fallet att detta har bestämts genom ett särskilt beslut av ministeriet. Detta gäller även om det vägprojekt som planen omfattar t.ex. redan ingår i en av riksdagen godkänd budget eller som ett med sysselsättningsmedel finansierat projekt borde av sysselsättningskäl inledas skyndsamt. Sådana beslut om fastställelse av vägplaner som fattas av vägverkets centralförvaltning, vilka är betydligt fler än ministeriets beslut om fastställelse, har däremot redan enligt gällande lag kunnat verkställas direkt med stöd av lagen. Även om statsrådets (trafikministeriets) beslut ges samma ställning som beslut av vägverkets centralförvaltning, påverkas inte ändringssökandens rättigheter eller intressen, eftersom den myndighet som behandlar besvären, dvs. högsta förvaltningsdomstolen, alltid vid behov kan avbryta verkställigheten på samma sätt som hittills.

Paragrafens 2 mom., som gäller andra myndigheters beslut, motsvarar den gällande bestämmelsen med undantag av att hänvisningen till 30 §, som föreslås bli upphävd, har utelämnats och att beslut om godkännande av en utredningsplan har jämförts med beslut om godkännande av en vägplan. Sådana andra myndigheter som avses i paragrafen är väghållningsmyndigheten och den regionala miljöcentralen.

I 3 mom., som motsvarar gällande 4 mom., har hänvisningen till 50 § strukits,

eftersom nämnda paragraf föreslås bli upphävd.

2. Närmare bestämmelser

Till följd av de föreslagna ändringarna kommer behövliga ändringar att göras i förordningen om allmänna vägar. Eftersom också sådana ändringar som inte beror på de föreslagna lagändringarna skall göras i förordningen, har förslaget till förordning inte fogats till denna proposition.

3. Ikraftträdande

I förslaget ingår bl.a. bestämmelser om en övergång till ett förfarande enligt inlösningslagen när det gäller inlösen av nyttjanderätt till de områden som behövs för vägändamål och av särskilda rättigheter som anges i vägplanen. Dessa bestämmelser skall ersätta väglagens bestämmelser om vägförrettning och ersättningar, vilka har gällt i över 30 år. Detta kan medföra bl.a. ett behov av att se över utbildnings- och datasystemen vid lantmåteriverket. Det föreslås därför att lagen skall träda i kraft ungefär sex månader efter att den har antagits av riksdagen.

Eftersom bestämmelserna om utredningsplanen är helt nya, föreslås i ikraftträdelsebestämmelserna bli bestämt att de skall tillämpas först på de utredningsplaner på vilka arbetet inleds efter att lagen har trätt i kraft.

Eftersom anslutningsplanen för enskilda vägar skall frångås och anslutningarna bestämmas i vägplanen, föreslås ikraftträdelsebestämmelserna innehålla en bestämmelse om behandlingen av anslutningsplaner som inte är färdiga när lagen träder i kraft.

För undvikande av oklarheter föreslås ikraftträdelsebestämmelserna innehålla en bestämmelse om att giltighetstiden för ett beslut om fastställelse av en vägplan inte längre kan förlängas med stöd av 28 § 3 mom., om den redan har förlängts med stöd av de tidigare bestämmelserna när lagen träder i kraft.

Vad beträffar sådana vägförrettningar som är anhängiga enligt de tidigare bestämmelserna när lagen träder i kraft, föreslås det bli bestämt att de skall slutföras och beslut vid förrettningarna fattas på basis av de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om allmänna vägar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 21 maj 1954 om allmänna vägar (243/1954) 29—32 §, rubriken för 5 kap. samt 35, 35 a, 36—39, 50, 51, 80, 81, 103 och 103 a §,

av dessa lagrum 29 § sådan den lyder i lag 404/1963, 30 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 137/1995, 35 § sådan den lyder i sistnämnda lag och i lag 774/1991, 35 a § sådan den lyder i lag 51/1981, 37 och 80 § sådana de lyder i lag 44/1971, 38 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 137/1995, 50 och 51 § sådana de lyder i sistnämnda lag, 103 § sådan den lyder i nämnda lag 44/1971 och i lag 110/1979 och 103 a § sådan den lyder i lag 1022/1993,

ändras 3 § 1 och 2 mom., 16 §, rubriken för 3 kap., 24, 25, 25 a och 26—28 §, rubriken för 4 och 6 kap., 43 §, rubriken för 8 kap., 52 §, rubriken för 9 kap., 61—75, 78 och 79 §, rubriken för 12 kap., 100 § 1 punkten samt 105—107 §,

av dessa lagrum 3 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 51/1981, 24 § sådan den lyder i lag 1196/1994, 25 a § sådan den lyder i lag 476/1994, 26 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 44/1971 och 51/1981, 52 § sådan den lyder i lag 310/1967 och i nämnda lagar 44/1971 och 137/1995, 62 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 334/1988, 66, 73, 75 och 78 §, 100 § 1 punkten och 105 § sådana de lyder i nämnda lag 137/1995, 67 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 32/1970, 70 § sådan den lyder i nämnda lag 334/1988, 106 § sådan den lyder i nämnda lagar 51/1981 och 137/1995, och 107 § sådan den lyder i nämnda lagar 310/1967 och 137/1995, samt

fogas till lagen en ny 24 a—24 c, 26 a, 27 a och 52 a §, en ny 76 och 77 § i stället för den 76 och 77 § som upphävst genom nämnda lag 137/1995 samt till lagen en ny 105 a § som följer:

3 §

Till en väg hör körbana och övriga trafikbanor, såsom gång- och cykelbana, samt de områden, anläggningar och anordningar som varaktigt behövs för deras bestånd och användning, såsom vägren, slänt, vägbank, dike, mitt-, skilje- och gränsremsa, mötes-, vänd- och hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde som omedelbart ansluter sig till vägen, liksom även belysningsanordningar och trafikljus, skyddsvärn, trumma, bro, bullerhinder, viltstängsel, färja med färjläge och färjled, brygga och reservlandningsplats som förklarats ansluten till vägen, samt vägmärke. Till en väg hör likaså ett område som behövs för tull- och passkontroll av vägtrafik över riksgränsen.

Till en väg hänförs såsom dess biområden följande områden och platser, då de är varaktigt behövliga:

1) plats för tagande av väghållningsämnen,
2) för väghållningen behövliga särskilda byggnads- eller upplagsområden,

3) till trafikanternas begagnande upplåtta allmänna parkerings- och lastningsområden,

4) områden som behövs för trafikanternas vila och förplägnad eller service för fordonen (rastplatser), samt

5) övriga för väghållningen eller trafiken nödvändiga områden, såsom områden som behövs för minskning av de olägenheter som vägen eller trafiken medför för omgivningen, eller för uppsättande av viltstängsel, samt de områden som behövs för trafikanternas avfallshantering.

16 §

En enskild väg, gata eller byggnadsplaneväg kan ändras till allmän väg under de för-

utsättningar som anges i 7 och 8 §. Vaghållarens vägrätt enligt 61 § 1 mom. till områdena i fråga inträder vid den tidpunkt då de ändras till allmän väg.

Med enskild väg avses i denna lag även en sådan med en enskild väg jämförlig väg eller anslutning på vilken lagen om enskilda vägar (358/1962) inte tillämpas.

3 kap.

Behandling av vägärenden samt vägplanering

24 §

Planer för allmän väg godkänns och beslut om byggande av allmän väg, ändring av enskild väg, gata eller byggnadsplaneväg till allmän väg, indragning av allmän väg och biområde eller ändring av ett biområdes användningsändamål fattas av statsrådet eller vägverket enligt vad som bestäms genom förordning. Beslut om en allmän vägs ändpunkt på stads-, byggnads- eller strandplaneområde fattas av den regionala miljöcentralen enligt vad som bestäms genom förordning.

Vägverket fattar beslut om ändring av en bygdeväg till landsväg och om ändring av en landsväg till bygdeväg.

24 a §

Innan en vägplan upprättas skall en utredningsplan göras upp, såvida inte projektets verkningar är ringa eller vägens sträckning och dess verkningar redan i tillräcklig mån har bestämts genom en laga kraft vunnit stads-, byggnads- eller strandplan eller en fastställd generalplan. En utredningsplan skall alltid göras upp när det är fråga om anläggande av motorvägar eller motortrafikleder eller betydande förbättringar av dem.

24 b §

I utredningsplanen skall anges de grundläggande trafikmässiga och tekniska lösningarna för vägen, vägens ungefärliga sträckning, dess verkningar och en preliminär kostnadsberäkning.

24 c §

Utredningsplanen tjänar till ledning vid upprättandet av vägplanen. När utredningsplanen har vunnit laga kraft och beslutet om planen delgivits, skall det vid behandlingen av en ansökan om tillstånd att uppföra en

nybyggnad ses till att genomförandet av utredningsplanen inte försvåras om tillståndet beviljas (*byggnadsinskränkning*). Om förutsättningar för beviljande av byggnadslov i övrigt föreligger, skall tillståndet beviljas i det fallet att vägran skulle åsamka sökanden betydande olägenhet och vägverket inte löser in området eller betalar ersättning för olägenheten.

Byggnadsinskränkningen gäller till dess att beslutet om godkännande av utredningsplanen har förfallit i enlighet med 28 § 1 eller 2 mom.

25 §

Innan en väg byggs, skall en vägplan upprättas och godkännas. Någon vägplan behövs dock inte i fråga om en vägförbättring av mindre omfattning, om för företaget inte tas tillskottsmark från en fastighet eller, där mark tas som tillskottsmark, fastighetens ägare eller en med ägaren jämförlig innehavare har gett sitt skriftliga samtycke till detta.

En vägplan kan även upprättas enbart för att bestämma ett vägområde, grunda ett biområde eller ange de enskilda vägar som är förenade med en allmän väg samt anslutningarna till denna.

25 a §

Till en utredningsplan eller, om någon sådan inte görs upp, en vägplan som gäller ett vägprojekt enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) skall fogas en konsekvensbeskrivning enligt nämnda lag. I den mån beskrivningen innehåller sådana uppgifter om miljökonsekvenserna som behövs för tillämpningen av denna lag skall det inte krävas en ny utredning om samma sak.

Av utredningsplanen och vägplanen skall framgå på vilket sätt den bedömning som avses i 1 mom. har beaktats i planen.

Om det bedömningsförfarande som anges i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning har tillämpats på utredningsplanen, tillämpas det inte när en vägplan upprättas i enlighet med utredningsplanen.

26 §

I vägplanen för anläggning av en ny väg skall vägens sträckning och tvärsektion anges så, att vägområdet vid behov kan utmärkas i terrängen. Är vägen avsedd som motorväg, motortrafikled eller någon annan så-

dan väg där endast samfärdsel av visst slag är tillåten, skall om detta bestämmas i vägplanen. I vägplanen skall även anges huruvida och på vilket sätt mark förbehålls för framtida breddning av vägen.

Vad som sägs i 1 mom. skall i tillämpliga delar iakttagas även i fråga om upprättande av en vägplan för en sådan vägförbättring som föranleder ändring av vägområdet. Förblir en väg, vars sträckning ändras, i sin gamla sträckning fortfarande allmän väg, bör en bestämmelse om detta upptas i vägplanen.

I vägplanen skall anges även de biområden beträffande vilka vägrätt grundas. Om det i samband med ett vägbygge är nödvändigt att för den tid under vilken vägarbetet pågår grunda rätt att ta väghållningsämne i begränsad mängd, att lägga upp marksubstanser som uppstår under vägarbetet, att använda ett område som inkvarterings-, upplags- eller dylikt område eller rätt att använda eller bygga en enskild, för väghållningen behövlig väg, kan om detta bestämmas i vägplanen, i vilken skall anges det område eller den väg som behövs för ändamålet. Vad som här sägs om rätt att under vägarbeten använda eller bygga en enskild väg gäller även enskilda vägar som varaktigt behövs för användningen av ett biområde.

Till främjande av trafiksäkerheten på en väg och vägens förmedlingsförmåga kan i vägplanen utanför stads-, byggnads- och strandplaneområde utfärdas bestämmelser om eller förbud mot anslutning av enskilda vägar till en allmän väg eller någon del av den och användningen av dit ledande anslutningar. Om användning av en tidigare befintlig anslutning av en enskild väg förbjuds i vägplanen, skall i planen bestämmas om anordnande av en ny vägförbindelse, varvid det vid behov kan bestämmas att en enskild väg eller en anslutning skall byggas eller att rätt skall grundas till en tidigare befintlig enskild väg eller till en väg eller vägdel som enligt 33 § dragits in eller kommer att dras in som allmän väg.

Är det för torrläggning av ett väg- eller biområde nödvändigt att grunda rätt att leda ett utloppsdike över annans mark eller rätt att leda vatten till annans dike eller bäck, skall om detta bestämmas i vägplanen, i vilken det område som behövs för utloppsdiket skall anges.

Till vägplanen skall fogas en beräkning av kostnaderna för byggandet av vägen.

26 a §

När en utredningsplan och vägplan görs upp, skall markägarna och övriga sakägare samt de, vilkas boende, arbete eller övriga förhållanden planen kan inverka på, beredas tillfälle att antingen skriftligen eller muntligen framföra sin åsikt i saken enligt vad som bestäms genom förordning.

Utredningsplanen och vägplanen godkänns av den myndighet som nämns i 24 §, efter det att fastighetens ägare och andra vilkas förmån eller rätt planen kan gälla har beretts tillfälle att framställa anmärkningar om planen enligt vad som bestäms genom förordning. Medför utredningsplanen eller vägplanen behov av att ändra en laga kraft vunnit stads-, byggnads- eller strandplan eller en fastställd region- eller generalplan, får utredningsplanen eller vägplanen inte godkännas innan ändringen i fråga har godkänts eller fastställts, såvida denna inte är ringa.

27 §

Vägplanen bör göras upp så, att den vid byggandet av vägen kan följas utan att väsentliga ändringar görs i den. Om små ändringar av vägplanen under genomförandet av den bestäms genom förordning.

27 a §

Om en godkänd utredningsplan eller vägplan behöver ändras och det inte är fråga om en sådan liten ändring av vägplanen som avses i 27 §, skall i tillämpliga delar iakttagas vad som i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreskrivs om ny utredningsplan och vägplan.

28 §

Uppgörandet av en vägplan skall inledas inom åtta år från utgången av det år under vilket utredningsplanen för projektet har godkänts. I annat fall förfaller beslutet om godkännande av utredningsplanen. Om inledandet av arbetet på vägplanen bestäms genom förordning.

Beslutet om godkännande av en utredningsplan förfaller även när den vägplan som har gjorts upp på basis av den har godkänts och beslutet om godkännande av vägplanen har vunnit laga kraft.

Beslutet om godkännande av vägplanen förfaller, om vägarbetet inte har påbörjats inom fyra år från utgången av det år, under vilket vägplanen godkändes. Statsrådet kan av särskilda skäl förlänga giltighetstiden

med högst fyra år. Vagarbetet anses ha påbörjats, när det område som behövs för vägändamålen har tagits i väghållarens besittning i enlighet med 62 §.

4 kap.

Vägrätts upphörande

6 kap.

Inskränkt nyttjanderätt till mark utmed vägar

43 §

Har en vägplan godkänts och beslutet om godkännande delgivits i enlighet med 106 §, skall vad som i 41 § sägs om hållande av byggnader invid en väg tillämpas på motsvarande sätt i fråga om uppförande av byggnader inom de för vägändamål behövliga områdena samt inom det sido-, skydds- och frisksiktsområde som avses i nämnda paragraf.

8 kap.

Bestämmelser om ordning och trafiksäkerhet

52 §

Utan hinder av ett förbud som nämns i 26 § 4 mom. kan vägdistriktet, då förändrade förhållanden eller andra särskilda skäl det påkallar, tillåta anslutning av en enskild väg till en förbud underkastad väg eller användning av en förbjuden anslutning, ifall ett ändamålsenligt nyttjande av en fastighet det kräver och anslutningen inte förorsakar fara för trafiksäkerheten eller denna fara prövas vara ringa.

För anslutning av en enskild väg till en allmän väg, för vilken förbud enligt 26 § 4 mom. inte meddelats, krävs vägdistriktets tillstånd. Tillståndet, till vilket nödvändiga villkor kan fogas, skall beviljas, om anslutningen behövs för nyttjandet av en fastighet och anslutningen samt dess läge är sådana att trafiksäkerheten inte äventyras.

De konstruktioner och anordningar inom en allmän vägs vägområde vilka behövs för anslutning av en enskild väg till den allmänna vägen är den som håller den enskilda vägen skyldig att utföra och underhålla enligt vägdistriktets anvisningar på så sätt, att de inte innebär fara för trafiken på den all-

mätta vägen eller för underhållet av vägen. Orsakar en tidigare förefintlig anslutning av en enskild väg fara för trafiken, är den som håller den enskilda vägen skyldig att i enlighet med vägdistriktets anvisningar ändra anslutningen så, att den fara som den medför försvinner eller minskar. Om den som håller den enskilda vägen försummar denna skyldighet, kan vägdistriktet utföra nämnda arbeten på hans bekostnad.

Byggs en allmän väg så, att den avskär en tidigare befintlig enskild väg, eller breddas, höjs eller sänks en allmän väg så, att tillträde till denna från en tidigare förefintlig enskild väg avsevärt försvåras, ankommer det på väghållaren för den allmänna vägen att på egen bekostnad utföra de arbeten och sörja för de anordningar som behövs för att leda den enskilda vägen över den allmänna vägen eller för att ansluta den till den allmänna vägen. Vad som i detta moment bestäms om enskilda vägar gäller även byggnadsplanevägar och gator, om inte vägverket och kommunen kommer överens om annat.

Vad som sägs i 1 och 2 mom. gäller inte motorvägar eller motortrafikleder. Om tillträde till dessa från en allmän eller enskild väg kan bestämmas endast i en vägplan.

Vad som i denna lag bestäms om anslutning av en enskild väg till en allmän väg eller om nyttjande av en enskild väg som leder till en allmän väg, gäller i tillämpliga delar även byggande av en enskild väg på ett vägområde som avses i en godkänd vägplan. Dock kan utan hinder av bestämmelserna i 26 § 4 mom. och denna paragrafs 2 mom. i enlighet med vägdistriktets anvisningar till någon annan väg än en motorväg eller motortrafikled byggas en sådan anslutning som används uteslutande för körslor inom lant- eller skogsbruk (*lantbruksanslutning*), om anslutningen inte medför betydande fara för trafiksäkerheten.

52 a §

Sedan vägplanen genomförts och i samband med byggande av väg även före det kan såsom en interimistisk reglering, om väghållningsmyndigheten finner det nödvändigt och om en godtagbar vägförbindelse blivit tillfälligt ordnad, en anslutning som förbjuds i vägplanen avlägsnas eller användningen av den hindras genom väghållningsmyndighetens försorg.

9 kap.

Förvärv av områden samt ersättningar

61 §

Inlösen av områden samt vägrätt

Vid inlösen av nyttjanderätten till de områden som behövs för vägändamål och de särskilda rättigheter som anges i vägplanen skall iakttas vad som bestäms i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), nedan inlösningslagen, om inte annat följer av denna lag. Den bestående nyttjanderätt som tillfaller väghållaren kallas vägrätt. En godkänd vägplan som har vunnit laga kraft, eller som kan verkställas trots besvär, eller ett skriftligt samtycke enligt 25 § 1 mom. medför rätt att verkställa inlösen.

En inlösningsförrättning enligt inlösningslagen kallas i denna lag allmän vägförrättning. Förrättningen bekostas av väghållaren.

Förrättningsingenjören kan verkställa en allmän vägförrättning utan gode män, om ingen av sakägarna kräver sådana och förrättningen inte gäller ersättningar.

62 §

Besittningstagande

De områden som behövs för vägändamål tas i väghållarens besittning vid en tillträdes-syn i samband med allmän vägförrättning. Vid besittningstagandet inträder väghållarens vägrätt enligt 61 § 1 mom., och områdena får användas för de ändamål som anges i vägplanen utan hinder av en rätt som någon annan har till fastigheten. Det område som enligt vägplanen behövs för byggande av en enskild väg eller en anslutning tas i väghållarens besittning till dess att vägen eller anslutningen har byggts.

63 §

Allmän vägförrättning i särskilda fall

En allmän vägförrättning skall hållas även när en enskild väg, gata eller byggnadsplaneväg har ändrats till allmän väg.

En allmän vägförrättning kan på ansökan av väghållaren eller en markägare hållas i

syfte att bestämma gränsen för ett väg- eller biområde som hör till en tidigare befintlig väg. Vid en sådan förrättning kan ersättning bestämmas för förluster som en breddning av vägen eller biområdet orsakar.

Om en allmän väg byggs eller mark tas för en vägs biområde på ett sådant sätt att en tidigare befintlig enskild väg skärs av, och denna till följd av detta måste dras över en annan fastighets område, eller om nya vägförbindelser anvisas i vägplanen till följd av ett förbud som nämns i 26 § 4 mom., skall för genomförandet av detta vid behov hållas en allmän vägförrättning. Vid en sådan förrättning kan, utöver vad som bestäms i detta kapitel, enligt behov behandlas och avgöras ärenden som enligt lagen om enskilda vägar skall behandlas och avgöras vid en vägförrättning.

64 §

Fastställande av inlösningsföremålet

Vid en allmän vägförrättning skall föremålet för inlösningsföremålet fastställas på basis av vägplanen eller det skriftliga samtycke av markägaren som avses i 25 § 1 mom., vid behov enligt väghållningsmyndighetens anvisningar.

65 §

Ågoreglering

Byggs en väg eller tas mark i besittning för en vägs biområde så, att betydande olägenhet vid nyttjandet av en fastighet eller en del av den föranleds genom splittring av ägor eller av någon annan dylik orsak, kan, om olägenheten kan avlägsnas eller väsentligt minskas, företas utbyte av ägor mellan fastigheter eller, om särskild orsak därtill föreligger, mot fullt vederlag i pengar ägor överförs till fastigheten som vederlagsjord från någon annan fastighet. Om värdena av de områden som skall utbytas inte motsvarar varandra, ersätts skillnaden i pengar. En dylik ågoreglering kan företas även ifall en olägenhet av ovan nämnda slag orsakas av ett förbud om vilket bestäms i 41 § eller av att anslutningar byggs till enskilda vägar eller vägförbindelser ordnas i samband med dessa. Ågoregleringen får inte medföra betydande skada eller men för andra sakägare eller försvåra förverkligandet av en stads-

byggnads- eller strandplan eller med stöd av dessa utfärdade bestämmelser.

För sådan ägoreglering som avses i 1 mom. krävs inte samtycke av ägaren eller av den som har panträtt, arrenderätt eller annan sådan särskild rättighet till fastigheten. Med sakägarnas samtycke kan vid en allmän vägförrättning även verkställas andra ägobyten och överföringar av områden än sådana som avses i 1 mom., om de behövs för att få till stånd en ägoreglering som är nödvändig och ändamålsenlig för byggandet av vägen. Ett område som regleras fritas från panträtt som gäller det samt, om så bestäms vid regleringen, även från annan rätt som har belastat området.

Vad som i 1 och 2 mom. sägs om fastighet gäller även ett samfällt område samt en väg eller del av väg som har dragits in eller kommer att dras in som allmän väg enligt 33 §, likaså ett biområde som har dragits in.

Vid en allmän vägförrättning kan invid en tidigare befintlig väg företas en ägoreglering, om sådan olägenhet som avses i 1 mom. föranleds av förbud enligt 41 § vilka har utfärdats för ett område vars användning inte tidigare har varit begränsat på motsvarande sätt, eller av förbud enligt 26 § 4 mom.

66 §

Utvidgad inlösen

Kan en sådan olägenhet som nämns i 65 § 1 mom. inte avlägsnas eller väsentligt minskas genom ägoreglering och företas inget nyskifte enligt 68 § 2 mom. fastighetsbildningslagen (554/1995) för byggandet av vägen, har fastighetens ägare, såvida han inte vill ha ersättning för olägenheten, rätt att fordra att väghållaren löser in fastigheten eller en del av den. Samma rätt har väghållaren, om kostnaderna för byggandet av vägförbindelser till fastigheten eller en del av den eller kostnaderna för liknande åtgärder eller ersättningen för olägenheten vore anmärkningsvärt stora i jämförelse med fastighetens eller fastighetsdelens värde.

Av en fastighet eller en del av den som löses in med stöd av 1 mom. och av ett område som tas av fastigheten för vägändamål bildas vid den allmänna vägförrättningen en inlöseningsenhet. En rättighet som gäller den kan dock lämnas i kraft vid förrättningen.

67 §

Utvidgad inlösen inom planområde

Då en allmän väg byggs på ett område som i en stadsplan avsatts som trafikområde eller i en byggnadsplan för en allmän trafikled, är väghållaren, om markägaren vid den allmänna vägförrättningen det yrkar, skyldig att lösa in fastigheten eller en del av den till sagda områdes gräns. Väghållaren har även rätt att lösa in en fastighet av nämnda slag eller en del av den till områdets gräns.

Har en sådan ändring av en plan som kan inverka på den inlöseningsrätt eller inlöseningsskyldighet som nämns i 1 mom. godkänts, eller är ett ärende som gäller inlösen av område anhängigt med stöd av byggnadslagen (370/1958), får vid en allmän vägförrättning inte beslutas om inlösen innan avgörandet av ändringen vunnit laga kraft eller ärendet angående inlösen av området upphört att vara anhängigt med stöd av byggnadslagen. Vid behov kan ärendet avskiljas för behandling vid särskild förrättning. Beträffande bildandet av en inlöseningsenhet gäller vad som sägs i 66 § 2 mom.

Om en del av en tomt som antecknats i fastighetsregistret tas till väg- eller biområde inom ett stadsplaneområde, skall tomtindelningen anpassas efter de förändrade förhållandena och tomtmätning företas i syfte att avskilja tomterna i enlighet med den ändrade tomtindelningen. För de förrättningskostnader som tomtmätningen föranleder svarar väghållaren.

68 §

Sakägare och ersättningar i särskilda fall

Sakägare vid en allmän vägförrättning och berättigade till ersättning är även de ägare av fast egendom och innehavare av nyttjanderätt av vilka egendom inte löses in, men till vilka de skadliga verkningarna av ett vägprojekt eller av användningen av en väg kan anses sträcka sig. Den olägenhet eller skada som dessa verkningar medför kan, om så krävs, ersättas utan hinder av 38 § inlöseningslagen.

Måste byggnader, upplag eller anordningar eller träd, växande gröda eller annan växtlighet avlägsnas eller flyttas från ett område som upplåts eller har upplåtits för vägändamål, skall utöver den därigenom orsakade

skadan eller olägenheten även ersättas de kostnader som avlägsnandet eller flyttningen åsamkar sakägaren.

69 §

Ersättningsavtal

Har sakägarna avtalat om ersättningar, underställs avtalet inte inlösningskommissionen på det sätt som avses i 40 § 2 mom. inlösningslagen.

Vad som mellan väghållaren och fastighetsägaren eller någon annan sakägare har avtalats om ersättning gäller även den på vilken sakägarens rätt till fastigheten har överförts.

Har det område som skall lösas in övergått i väghållarens ägo genom avtal, avskiljs det område som behövs som vägområde vid den allmänna vägförrättningen.

70 §

Ersättning för inskränkning av nyttjanderätt till mark utanför vägområde

Orsakas en fastighet skada av att ägarens rätt att nyttja fastigheten har begränsats med stöd av 40 § inom ett område vars användning inte tidigare varit inskränkt på motsvarande sätt, är väghållaren skyldig att ersätta skadan.

Föranleder de förbud om vilka bestäms i 41 § 1, 2 eller 3 mom. betydande men vid nyttjandet av en fastighet eller en del av den inom ett område vars användning inte tidigare varit inskränkt på motsvarande sätt, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för olägenheten.

71 §

Ersättning för avlägsnande av egendom i särskilda fall

Ägaren är berättigad att få ersättning för en skada eller kostnad som orsakas av att egendom som nämns i 42 § 2 mom. eller 115 § avlägsnas, flyttas eller ändras, liksom även för en åtgärd enligt 42 § 3 mom., såvida inte något annat följer av villkoren för det tillstånd som nämns i momentet.

72 §

Ersättning för anslutningsförbud

Föranleder ett förbud som nämns i 26 § 4 mom. betydande men vid nyttjandet av en fastighet som tidigare haft anslutning till allmän väg, är fastighetens ägare berättigad att av väghållaren få ersättning för detta.

73 §

Ersättning för skada som orsakas av undersökningsarbete och vissa andra åtgärder

Orsakas skada för fastigheten genom en åtgärd som vidtas med stöd av 46 § eller till följd av att en tillfällig farväg anordnas eller används enligt 48 § eller av att en snöskärm sätts upp eller snö läggs upp enligt 49 §, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för skadan.

74 §

Utbetalning av ersättning

De förskottsersättningar och slutliga ersättningar som bestäms vid en allmän vägförrättning, jämte sex procents ränta, skall betalas inom tre månader, räknat från den tidpunkt då ersättningarna bestämdes. Vid dröjsmål med utbetalningen av ersättning skall på denna betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982).

Den ränta på sex procent som nämns i 1 mom. räknas från besittningstagandet enligt 62 § eller, i sådana fall som avses i 77 §, från den tidpunkt då ersättningsanspråket framställdes.

75 §

Deponering och utbetalning av ersättning i särskilda fall

När väghållaren anför besvär med anledning av ersättningar som bestämts vid en allmän vägförrättning, behöver den omtvistade delen av ersättningen inte deponeras. Ersättningstagaren är berättigad att få det omtvistade beloppet mot säkerhet för återbetalning av det belopp som överstiger den laga kraft vunna ersättningen, jämte sex procents

ränta på detta belopp, beräknad från den dag då medlen lyftes.

76 §

Utloppsdikey

För väghållaren grundas vid en allmän vägförrättning servitutsrätt till ett område som i vägplanen anvisats för utloppsdike. Ett sådant område tas i besittning i samband med besittningstagandet av väg- eller biområdet. Om tillståndsplikt för dikning bestäms i 6 kap. 2 § vattenlagen (264/1961).

Om överenskommelse om gemensam dikning inte träffas vid den allmänna vägförrättningen eller om andra särskilda skäl föreligger, kan dikningsfrågan överföras för behandling vid en dikningsförrättning enligt 6 kap. vattenlagen, vid vilken vid behov kan göras en mindre avvikelse från det läge för utloppsdiket som anges i vägplanen.

Om ett utloppsdike efter det att det har lagts föranleder skada eller men och överenskommelse inte träffats om ersättningarna, skall i ärendet förfaras i enlighet med vattenlagen. Beträffande underhåll av utloppsdiket gäller vad som i vattenlagen bestäms om underhåll av diken.

77 §

Allmän vägförrättning gällande ersättningar

Om en ersättnings- eller inlösningsfråga som beror på denna lag framkommer i annat fall än vid en allmän vägförrättning som nämns i 61 § eller om ersättningen kan bestämmas först sedan den allmänna vägförrättningen har avslutats och överenskommelse inte träffats om ersättningarna, skall den avgöras vid en allmän vägförrättning som företas på ansökan av väghållaren eller den som kräver ersättning. Har kravet uppenbart framställts utan fog, skall det bestämmas att kostnaderna för förrättningen skall betalas av den som framställt kravet.

78 §

Statens rätt till ersättning

Staten, med undantag av affärsverk enligt lagen om statens affärsverk (627/1987), är inte berättigad till ersättning för inlösen som denna lag förutsätter, såvida inte statsrådet

av särskilda skäl bestämmer något annat.

79 §

Panträttsinnehavares rätt till ersättning

Har innehavaren av panträtt förlorat sin fordran helt eller delvis genom att ersättningen inte deponerats eller till följd av att den ersättningsberättigade avstått från ersättningen eller att en uppenbarligen för låg ersättning avtalats, har han rätt att av väghållaren få ersättning för skadan mot en avskrivning som antecknas på fordringsbeviset.

12 kap.

Straff, tvångsutförande, ändringssökande och bestämmelser om delgivning av beslut

100 §

Den som

1) bryter mot ett med stöd av 26 § 4 mom. meddelat förbud att bygga eller nyttja en anslutning eller mot ett förbud eller förordnande som anges i eller meddelas med stöd av 52 §, 53 §, 54 § 1 mom., 58 § 2 mom. eller 59 §, eller handlar i strid med ett med stöd av dessa lagrum utfärdat tillstånd och villkoren för tillståndet,

skall, om inte strängare straff för gärningen stadgas i annan lag, för brott mot stadgandena i lagen om allmänna vägar dömas till böter.

105 §

Över beslut som fattats med stöd av denna lag får besvär anföras enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över vägdistriktets beslut i de fall som avses i 41 § 4 mom. anföras hos den länsrätt inom vars domkrets den fastighet som vägdistriktets beslut gäller finns och i de fall som avses i 52 § hos den länsrätt inom vars domkrets anslutningen finns.

Kommunen och den regionala miljöcentralen har rätt att anföras besvär över beslut om godkännande av en utredningsplan eller vägplan.

105 a §

I ett beslut om godkännande av en utredningsplan får ändring inte sökas genom be-

svär till den del vägens sträckning och de tekniska lösningarna redan har godkänts i en laga kraft vunnen stads-, byggnads- eller strandplan eller i en fastställd generalplan.

Vad som sägs i 1 mom. gäller även beslut om godkännande av en vägplan. I ett beslut om godkännande av en vägplan får ändring inte heller sökas genom besvär till den del vägens sträckning och de tekniska lösningarna har godkänts i en laga kraft vunnen utredningsplan enligt 24 a och 24 b §.

106 §

Beslut om godkännande av en utredningsplan eller vägplan, indragning av en väg och ändring av en gata eller byggnadsplaneväg till allmän väg skall av vägdistriktet delges offentligen. Vägdistriktet skall sända beslutet och de handlingar som utgör grund för det till behörig kommun, som skall meddela att de är framlagda till påseende i samma ordning som kommunala tillkännagivanden kungörs i kommunen. Beslutet och handlingarna skall vara framlagda till påseende i kommunen under den tid kungörelsen om dem är anslagen. Delfäendet anses ha skett den sjunde dagen efter den dag då kungörelsen anslogs på kommunens anslagstavla.

Är en vägplan av ringa betydelse, kan vägdistriktet, utan iakttagande av vad som sägs i 1 mom., delge beslutet om godkännande av vägplanen såsom enskild delgivning på det sätt som anges i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966).

Beslut om ändring av en enskild väg till allmän väg skall delges kommunen och, såsom i 2 mom. nämnd enskild delgivning, den som gjort framställningen eller, om framställningen undertecknats av flera personer, någon av undertecknarna.

107 §

Besvär över statsrådets beslut i ärenden som avses i denna lag, med undantag av ett beslut genom vilket en allmän väg dragits in eller en enskild väg bestämts vara bygdeväg, utgör inte hinder för verkställande av beslutet, om inte den myndighet som behandlar besvären bestämmer något annat.

Vad som sägs i 1 mom. gäller också i fråga om besvär över en annan myndighets beslut, som meddelats enligt 23 §, bestämmelsen i 41 § 1 mom. om ökning av där angivet avstånd, 44 §, 49 § 1 mom. eller 59 §, eller beslut som gäller godkännande av en utredningsplan eller vägplan eller byggande av en väg.

I beslut som meddelas med stöd av 42 § 2 och 3 mom. eller 101 § 1 mom. kan bestämmas att beslutet kan verkställas trots att besvär har anförts.

Denna lag träder i kraft den

De bestämmelser i lagen som gäller utredningsplaner tillämpas på planer vilkas uppgörande har inletts efter att lagen har trätt i kraft.

Anslutningsplaner som inte är färdiga när lagen träder i kraft slutförs, behandlas och fastställs i enlighet med de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft.

Den bestämmelse i 28 § 3 mom. som gäller förlängning av tidsfristen tillämpas inte på vägplaner i fråga om vilka giltighetstiden för beslutet om fastställelse av planen redan har förlängts med stöd av de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft.

Vägförrättningar som är anhängiga när lagen träder i kraft slutförs och besluten vid förrättningarna fattas enligt de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft.

Helsingfors den 19 december 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Trafikminister *Matti Aura*

Lag

om ändring av lagen om allmänna vägar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 21 maj 1954 om allmänna vägar (243/1954) 29—32 §, rubriken för 5 kap. samt 35, 35 a, 36—39, 50, 51, 80, 81, 103 och 103 a §,

av dessa lagrum 29 § sådan den lyder i lag 404/1963, 30 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 137/1995, 35 § sådan den lyder i sistnämnda lag och i lag 774/1991, 35 a § sådan den lyder i lag 51/1981, 37 och 80 § sådana de lyder i lag 44/1971, 38 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 137/1995, 50 och 51 § sådana de lyder i sistnämnda lag, 103 § sådan den lyder i nämnda lag 44/1971 och i lag 110/1979 och 103 a § sådan den lyder i lag 1022/1993,

ändras 3 § 1 och 2 mom., 16 §, rubriken för 3 kap., 24, 25, 25 a och 26—28 §, rubriken för 4 och 6 kap., 43 §, rubriken för 8 kap., 52 §, rubriken för 9 kap., 61—75, 78 och 79 §, rubriken för 12 kap., 100 § 1 punkten samt 105—107 §,

av dessa lagrum 3 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 51/1981, 24 § sådan den lyder i lag 1196/1994, 25 a § sådan den lyder i lag 476/1994, 26 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 44/1971 och 51/1981, 52 § sådan den lyder i lag 310/1967 och i nämnda lagar 44/1971 och 137/1995, 62 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 334/1988, 66, 73, 75 och 78 §, 100 § 1 punkten och 105 § sådana de lyder i nämnda lag 137/1995, 67 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 32/1970, 70 § sådan den lyder i nämnda lag 334/1988, 106 § sådan den lyder i nämnda lagar 51/1981 och 137/1995, och 107 § sådan den lyder i nämnda lagar 310/1967 och 137/1995, samt

fogas till lagen en ny 24 a—24 c, 26 a, 27 a och 52 a §, en ny 76 och 77 § i stället för den 76 och 77 § som upphävst genom nämnda lag 137/1995 samt till lagen en ny 105 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Till väg hör körbana och övriga trafikbanor, såsom gång- och cykelbana, samt de områden, anläggningar och anordningar, som varaktigt erfordras för deras bestånd och begagnande, såsom vägren, slänt, vägbank, dike, mitt-, skilje- och gränsremsa, mötes-, vänd- eller hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde, som omedelbart ansluter sig till väg, så ock belysningsanordningar och trafikljus, skyddsvärn, trumma, bro, bullerhinder, färja med färjläge och färjled, brygga eller reservlandningsplats, som förklarats ansluten till väg, och vägmärke. Till väg hör likaså område som erfordras för tull- och passkontroll av vägtrafik över riksgränsen.

Föreslagen lydelse

3 §

Till en väg hör körbana och övriga trafikbanor, såsom gång- och cykelbana, samt de områden, anläggningar och anordningar som varaktigt *behövs* för deras bestånd och *användning*, såsom vägren, slänt, vägbank, dike, mitt-, skilje- och gränsremsa, mötes-, vänd- och hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde som omedelbart ansluter sig till vägen, *liksom även* belysningsanordningar och trafikljus, skyddsvärn, trumma, bro, bullerhinder, *viltstängsel*, färja med färjläge och färjled, brygga och reservlandningsplats som förklarats ansluten till vägen, *samt* vägmärke. Till en väg hör likaså ett område som *behövs* för tull- och passkontroll av vägtrafik över riksgränsen.

Gällande lydelse

Till väg hänförs såsom dess biområden följande områden och platser, då de är varaktigt erforderliga:

- 1) plats för tagande av väghållningsämnen;
- 2) för väghållningen nödiga särskilda byggnads- eller upplagsområden;
- 3) till trafikanternas begagnande upplåtna allmänna parkerings- och lastningsområden;
- 4) områden som erfordras för trafikanternas vila och förplägnad eller service för fordonen (rastplatser); samt
- 5) övriga för väghållningen eller trafiken nödiga områden, såsom områden som erfordras för minskning av de olägenheter som vägen eller trafiken medför för omgivningen samt de områden som behövs för trafikanternas avfallshantering.

16 §

Enskild väg må förändras till landsväg eller bygdeväg under de förutsättningar, som enligt 7 och 8 §§ fordras för anläggning av ny landsväg eller bygdeväg.

3 kap.

Om behandling av vägärenden samt om vägplan

24 §

Beslut om byggande av allmän väg, om ändring av enskild väg till allmän väg och om indragning av allmän väg eller om att begagnande av mark såsom en vägs biområde skall upphöra fattas av trafikministeriet, om inte beslutanderätten i särskilda frågor genom förordning har ombetrotts vägverket eller någon annan myndighet.

Vägverket fattar beslut om ändring av en bygdeväg till landsväg och om ändring av

Föreslagen lydelse

Till en väg hänförs såsom dess biområden följande områden och platser, då de är varaktigt *behövliga*:

- 1) plats för tagande av väghållningsämnen,
- 2) för väghållningen *behövliga* särskilda byggnads- eller upplagsområden,
- 3) till trafikanternas begagnande upplåtna allmänna parkerings- och lastningsområden,
- 4) områden som *behövs* för trafikanternas vila och förplägnad eller service för fordonen (rastplatser), samt
- 5) övriga för väghållningen eller trafiken nödvändiga områden, såsom områden som *behövs* för minskning av de olägenheter som vägen eller trafiken medför för omgivningen, *eller för uppsättande av viltstängsel*, samt de områden som behövs för trafikanternas avfallshantering.

16 §

En enskild väg, gata eller byggnadsplaneväg kan ändras till allmän väg under de förutsättningar som anges i 7 och 8 §. Väghållarens vägrätt enligt 61 § 1 mom. till områdena i fråga inträder vid den tidpunkt då de ändras till allmän väg.

Med enskild väg avses i denna lag även en sådan med en enskild väg jämförlig väg eller anslutning på vilken lagen om enskilda vägar (358/1962) inte tillämpas.

3 kap.

Behandling av vägärenden samt vägplanering

24 §

Planer för allmän väg godkänns och beslut om byggande av allmän väg, ändring av enskild väg, gata eller byggnadsplaneväg till allmän väg, indragning av allmän väg och biområde eller ändring av ett biområdes användningsändamål fattas av statsrådet eller vägverket enligt vad som bestäms genom förordning. Beslut om en allmän vägs ändpunkt på stads-, byggnads- eller strandplaneområde fattas av den regionala miljöcentralen enligt vad som bestäms genom förordning.

Vägverket fattar beslut om ändring av en bygdeväg till landsväg och om ändring av

Gällande lydelse

en landsväg till bygdeväg.

25 §

Innan väg bygges, skall vägplan upprättas och fastställas. Sådan vägplan erfordras dock ej ifråga om vägförbättring av mindre omfattning, såvitt för företaget tillskottsmark från fastighet ej avhändes eller, där mark avhändes, fastighetens ägare eller med ägare jämförlig innehavare därtill skriftligen samtyckt.

Vägplan fastställs av myndighet, som avses i 24 §, sedan ägare av fastighet och and-

Föreslagen lydelse

en landsväg till bygdeväg.

24 a §

Innan en vägplan upprättas skall en utredningsplan göras upp, såvida inte projektets verkningar är ringa eller vägens sträckning och dess verkningar redan i tillräcklig mån har bestämts genom en laga kraft vunnit stads-, byggnads- eller strandplan eller en fastställd generalplan. En utredningsplan skall alltid göras upp när det är fråga om anläggande av motorvägar eller motortrafikleder eller betydande förbättringar av dem.

24 b §

I utredningsplanen skall anges de grundläggande trafikmässiga och tekniska lösningarna för vägen, vägens ungefärliga sträckning, dess verkningar och en preliminär kostnadsberäkning.

24 c §

Utredningsplanen tjänar till ledning vid upprättandet av vägplanen. När utredningsplanen har vunnit laga kraft och beslutet om planen delgivits, skall det vid behandlingen av en ansökan om tillstånd att uppföra en nybyggnad ses till att genomförandet av utredningsplanen inte försvåras om tillståndet beviljas (byggnadsinskränkning). Om förutsättningar för beviljande av byggnadslov i övrigt föreligger, skall tillståndet beviljas i det fallet att vägran skulle åsamka sökanden betydande olägenhet och vägverket inte löser in området eller betalar ersättning för olägenheter.

Byggnadsinskränningen gäller till dess att beslutet om godkännande av utredningsplanen har förfallit i enlighet med 28 § 1 eller 2 mom.

25 §

Innan en väg byggs, skall en vägplan upprättas och godkännas. Någon vägplan behövs dock inte i fråga om en vägförbättring av mindre omfattning, om för företaget inte tas tillskottsmark från fastighet eller, där mark tas som tillskottsmark, fastighetens ägare eller en med ägaren jämförlig innehavare har gett sitt skriftliga samtycke till detta.

En vägplan kan även upprättas enbart för att bestämma ett vägområde, grunda ett

Gällande lydelse

ra, vilkas fördel eller rätt kan beröras av planen, beretts tillfälle att framställa påminnelser.

25 a §

Till en vägplan som gäller ett projekt enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/94) skall fogas en konsekvensbeskrivning enligt nämnda lag. I den mån beskrivningen innehåller sådana uppgifter om miljökonsekvenserna som behövs för tillämpningen av denna lag skall det inte krävas en ny utredning om samma sak.

Av vägplanen skall framgå på vilket sätt bedömningen enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning har beaktats.

26 §

I vägplan för anläggning av ny väg skall vägens egenskap av landsväg eller bygdeväg bestämmas. Är vägen avsedd till motorväg, motortrafikled eller till annan sådan körväg, där endast samfärdslösning av visst slag är tillåten, skall därom bestämmas i vägplanen för vägens byggande.

I vägplan, som avser anläggning av ny väg, skola vägens sträckning och tvärprofil angivas så, att vägområdet vid behov kan med ledning av planen utmärkas å marken. I vägplanen skall jämväl angivas, huruvida och på vilket sätt mark förbehålles för framtida breddning av vägen.

Vad i 2 mom. är stadgat skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse jämväl i fråga om upprättande av vägplan för sådan vägförbättring, som föranleder ändring av vägområdet. Kommer vid ändring av vägs sträckning vägen i sin gamla sträckning fortfarande att förbli allmän väg, bör bestämmelse därom upptagas i vägplanen.

I vägplan skall angivas även biområden, beträffande vilka vägrätt grundas. Om i samband med vägbygge för den tid, under vil-

Föreslagen lydelse

biområde eller ange de enskilda vägar som är förenade med en allmän väg samt avslutningarna till denna.

25 a §

Till en utredningsplan eller, om någon sådan inte görs upp, en vägplan som gäller ett vägprojekt enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) skall fogas en konsekvensbeskrivning enligt nämnda lag. I den mån beskrivningen innehåller sådana uppgifter om miljökonsekvenserna som behövs för tillämpningen av denna lag skall det inte krävas en ny utredning om samma sak.

Av utredningsplanen och vägplanen skall framgå på vilket sätt den bedömning som avses i 1 mom. har beaktats i planen.

Om det bedömningsförfarande som anges i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning har tillämpats på utredningsplanen, tillämpas det inte när en vägplan upprättas i enlighet med utredningsplanen.

26 §

I vägplanen för anläggning av en ny väg skall vägens sträckning och tvärsektion anges så, että vägområdet vid behov kan utmärkas i terrängen. Är vägen avsedd som motorväg, motortrafikled eller någon annan sådan väg där endast samfärdslösning av visst slag är tillåten, skall om detta bestämmas i vägplanen. I vägplanen skall även anges huruvida och på vilket sätt mark förbehålles för framtida breddning av vägen.

(se 1 mom.)

Vad som sägs i 1 mom. skall i tillämpliga delar iaktas även i fråga om upprättande av en vägplan för en sådan vägförbättring som föranleder ändring av vägområdet. Förblir en väg, vars sträckning ändras, i sin gamla sträckning fortfarande allmän väg, bör en bestämmelse om detta upptas i vägplanen.

I vägplanen skall anges även de biområden beträffande vilka vägrätt grundas. Om det i samband med ett vägbygge är nödvändigt att

Gällande lydelse

ken vägen byggs, erfordras grundande av rätt att taga väghållningsämne i begränsad mängd, att upplägga marksubstanser, vilka uppstår under vägarbete, att använda område såsom inkvarteringsområde eller rätt att använda eller bygga enskild, för väghållningen erforderlig väg, kan härom bestämmas i vägplanen, i vilken skall angivas för ändamålet erforderligt område eller erforderlig väg. Vad här är sagt om rätt att använda eller bygga enskild väg gäller även vägar, som varaktigt erfordras för användningen av biområde.

Vid vägplan skall fogas beräkning av kostnaderna för vägens byggande.

Föreslagen lydelse

för den tid under vilken vägarbetet pågår grunda rätt att ta väghållningsämne i begränsad mängd, att lägga upp marksubstanser som uppstår under vägarbetet, att använda ett område som inkvarterings-, *upplags- eller dylikt* område eller rätt att använda eller bygga en enskild, för väghållningen *behövlig* väg, kan *om detta* bestämmas i vägplanen, i vilken skall anges *det* område eller *den* väg som *behövs* för ändamålet. Vad som har sägs om rätt att *under vägarbeten* använda eller bygga en enskild väg gäller även *enskilda* vägar som varaktigt *behövs* för användningen av ett biområde.

Till främjande av trafiksäkerheten på en väg och vägens förmedlingsförmåga kan i vägplanen utanför stads-, byggnads- och strandplaneområde utfärdas bestämmelser om eller förbud mot anslutning av enskilda vägar till en allmän väg eller någon del av den och användningen av dit ledande anslutningar. Om användning av en tidigare befintlig anslutning av en enskild väg förbuds i vägplanen, skall i planen bestämmas om anordnande av en ny vägförbindelse, varvid det vid behov kan bestämmas att en enskild väg eller en anslutning skall byggas eller att rätt skall grundas till en tidigare befintlig enskild väg eller till en väg eller vägdel som enligt 33 § dragits in eller kommer att dras in som allmän väg.

Är det för torrläggning av ett väg- eller biområde nödvändigt att grunda rätt att leda ett utloppsdike över annans mark eller rätt att leda vatten till annans dike eller bäck, skall om detta bestämmas i vägplanen, i vilken det område som behövs för utloppsdiket skall anges.

Till vägplanen skall fogas en beräkning av kostnaderna för byggandet av vägen.

26 a §

När en utredningsplan och vägplan görs upp, skall markägarna och övriga sakägare samt de, vilkas boende, arbete eller övriga förhållanden planen kan inverka på, beredas tillfälle att antingen skriftligen eller muntligen framföra sin åsikt i saken enligt vad som bestäms genom förordning.

Utredningsplanen och vägplanen godkänns av den myndighet som nämns i 24 §, efter det att fastighetens ägare och andra vilkas förmån eller rätt planen kan gälla har beretts

Gällande lydelse

27 §
Vägplan bör uppgöras så, att den vid byggande av vägen kan följas utan väsentliga avvikelser.

28 §
Beslut om fastställelse av vägplan förfaller, därest vägens sträckning ej utmärkts i terrängen och vägarbetet ej påbörjats inom fyra år från utgången av det år, varunder beslutet meddelades. Statsrådet må, då särskilda skäl därtill föreligga, förlänga giltighetstiden varje gång med högst fyra år.

Föreslagen lydelse

tillfälle att framställa anmärkningar om planen enligt vad som bestäms genom förordning. Medför utredningsplanen eller vägplanen behov av att ändra en laga kraft vunnit stads-, byggnads- eller strandplan eller en fastställd region- eller generalplan, får utredningsplanen eller vägplanen inte godkännas innan ändringen i fråga har godkänts eller fastställts, såvida denna inte är ringa.

27 §
Vägplanen bör göras upp så, att den vid byggandet av vägen kan följas utan att väsentliga ändringar görs i den. Om små ändringar av vägplanen under genomförandet av den bestäms genom förordning.

27 a §
Om en godkänd utredningsplan eller vägplan behöver ändras och det inte är fråga om en sådan liten ändring av vägplanen som avses i 27 §, skall i tillämpliga delar iakttas vad som i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreskrivs om ny utredningsplan och vägplan.

28 §
Uppgörandet av en vägplan skall inledas inom åtta år från utgången av det år under vilket utredningsplanen för projektet har godkänts. I annat fall förfaller beslutet om godkännande av utredningsplanen. Om inledandet av arbetet på vägplanen bestäms genom förordning.

Beslutet om godkännande av en utredningsplan förfaller även när den vägplan som har gjorts upp på basis av den har godkänts och beslutet om godkännande av vägplanen har vunnit laga kraft.

Beslutet om godkännande av vägplanen förfaller, om vägarbetet inte har påbörjats inom fyra år från utgången av det år, under vilket vägplanen godkändes. Statsrådet kan av särskilda skäl förlänga giltighetstiden med högst fyra år. Vägarbetet anses ha påbörjats, när det område som behövs för vägändamålen har tagits i väghållarens besittning i enlighet med 62 §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

4 kap.

Om vägrätt och om vissa andra rättigheter för väghållningen**Vägrätts upphörande**

29 §

Har vägplan fastställts genom beslut, vilken vunnit laga kraft eller vilket må verkställas, oaktat besvär anförts, och beslut fattats om vägföretagets utförande, vare väghållaren berättigad att taga i besittning område, som erfordras för vägen. Efter besittningstagandet må området nyttjas för i 3 § nämnda vägändamål utan hinder av den rätt annan äger med avseende å fastigheten. Denna nyttjanderätt kallas vägrätt.

(upphävs)

29 §

Vägrätt föreligge ock, om för vägändamål erforderligt område tagits i besittning enligt medgivande av fastighetens ägare eller med ägare jämförlig innehavare i sådant fall, då uppgörande av vägplan ej jämlikt 25 § 1 mom. är nödigt, eller om enskild väg ändras till allmän.

Vägrätt medför jämväl befogenhet att från det i besittning tagna området avlägsna byggnader, upplag och anordningar samt växande gröda och annan växtlighet ävensom att utan hinder av stadgandena i 41 § på området uppföra av dess användningsändamål förutsatta byggnader och anläggningar eller tillåta uppförande av sådana.

Område anses hava tagits i besittning, då vägens sträckning eller, när fråga är om vägområdets utvidgning eller om vägs biområdet, sådant område till sitt läge utmärkts i terrängen och arbetet påbörjats å vägen eller viss del därav.

30 §

Är en väghållare på någon annan grund än vad som föreskrivs i 29 § i behov av vägrätt till ett område, som behövs för en vägs biområde, kan den regionala miljöcentralen, där åtgärden inte åsamkar fastigheten betydande skada eller olägenhet, på ansökan av väghållningsmyndigheten bestämma att väghållaren skall ha sådan rätt.

(upphävs)

30 §

Är väghållaren i behov av en rätt att för väghållningen eller för genomförande av en i 50 § 1 mom. nämnd anslutningsplan från ett visst område ta väghållningsämne i begränsad mängd eller i behov av rätt till enskild väg, kan sådan rätt grundas i samma

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ordning som gäller i fråga om rätt till vägs biområde.

Där det för torrläggning av väg- eller biområde är nödvändigt att leda utloppsdikey över annans mark, är väghållaren berättigad att lägga sådant dike med iakttagande av vad jämlikt vattenrättslagstiftningen i detta hänseende är gällande.

31 §

Sådan vägrätt, varom stadgas i 29 §, tillkommer väghållaren jämväl i avseende å vägområde och vägs biområde, som höra till sådan redan befintlig allmän eller såsom allmän ansedd väg, å vilken bestämmelserna i denna lag skola tillämpas.

(upphävs)

31 §

32 §

Vad ovan i detta kapitel stadgats utgör icke hinder för väghållare att, såframt särskilda skäl därtill äro, i den ordning, som anges i lagen om expropriation av fast egendom för allmänt behov, förvärva nyttjanderätt eller äganderätt till mark, som är erforderlig för vägområde eller vägs biområde. Har området bestämts genom vägplan, anses beslutet om vägplanens fastställelse lika med expropriationstillstånd.

(upphävs)

32 §

Om nyttjanderätt, som förvärvats i den i 1 mom. omförmälda ordningen, gäller vad om vägrätt är stadgat.

5 kap.

5 kap.

Om ägoreglering och om reglering av enskilda vägar. Om vägförättning

(upphävs)

35 §

35 §

Byggs en väg eller tas mark i besittning för en vägs biområde så att betydande olägenhet vid nyttjandet av en fastighet eller en del av den föranleds genom splittring av ägor eller av någon annan dylik orsak eller till följd av förbud, varom stadgas i 41 §, eller orsakas sådan olägenhet av verkställande av en i 50 § 1 mom. avsedd anslutningsplan, kan, om olägenheten därigenom lämpligen kan avlägsnas eller väsentligt minskas utan betydande skada eller men för andra sakägare och utan att försvåra förverkligandet av en stads-, byggnads- eller strandplan eller i en dylik plan utfärdade

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bestämmelser, företas utbyte av ägor mellan fastigheter och, om särskild orsak därtill föreligger, mot fullt vederlag i pengar ägor överförs till den ovan avsedda fastigheten som vederlagsjord från någon annan fastighet. Om graderingsvärdena av de områden som skall utbytas inte motsvarar varandra, ersätts skillnaden i pengar.

För sådan ägoreglering som här avses krävs inte samtycke av ägaren eller av den som har panträtt, arrenderätt eller annan sådan särskild rättighet till fastigheten. Om parterna ger sitt samtycke, kan vid en vägförrättning som nämns i 37 § även verkställas andra ägobyten och överföringar av områden än sådana som avses i 1 mom., om de behövs för att få till stånd en ägoreglering som är nödvändig och ändamålsenlig för byggande eller förbättrande av vägen. Ett område som har reglerats fritas från panträtt som gäller det samt, om så bestäms vid regleringen, även från annan rätt som har belastat området. Ägoregleringen utförs utan att lägenheternas mantal ändras.

Vad 1 och 2 mom. stadgar om fastighet gäller även ett samfällt område samt en väg eller del av väg som har dragits eller kommer att dras in som allmän väg enligt 33 §, likaså ett biområde som har dragits eller kommer att dras in.

Är i 1 mom. nämnd olägenhet synnerligen betydande och kan den icke avlägsnas eller väsentligt minskas genom verkställande av ägoreglering, har fastighetens ägare, såframt han ej vill erhålla ersättning för olägenheten, rätt att fordra, att väghållaren löser fastigheten eller del därav. De av inlösningen föranledda åtgärderna skola verkställas vid i 37 § nämnd vägförrättning. Fastighet eller de därav, som skall lösas, inberäknat från fastigheten för vägändamål upplätet område, bildar, sedan förrättningen vunnit laga kraft, en sådan fastighet, som ett enligt lagen om expropriation av fast egendom för allmänt behov inlöst område utgör sedan expropriationen fullbordats. Rättighet som hänför sig därtill må likväl vid vägförrättning lämnas i kraft, och i detta fall må 56 § i nämnda lag icke tillämpas.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

35 a §

Då allmän väg byggs på område, som i stadsplan avsatts som trafikområde eller byggnadsplan för allmän trafikleder, är väghållaren, om jordägaren vid vägförrättning det yrkar, skyldig att inlösa fastigheten eller del därav till sagda områdes gräns. Väghållaren har även rätt att inlösa fastighet av nämnda slag eller del därav till områdets gräns. Ersättningarna bestäms i enlighet med de ersättningsgrunder som stadgats i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77).

Har sådan ändring av plan, som kan inverka på ovan i 1 mom. nämnd inlösningsrätt eller -skyldighet, godkänts i kommunfullmäktige eller är ärende angående inlösen av område anhängigt med stöd av byggnadslagen (370/58), får vid vägförrättning inte beslutas om inlösen innan avgörandet av ändringen vunnit laga kraft eller ärendet angående inlösen av området upphört att vara anhängigt med stöd av byggnadslagen. Vid behov kan ärendet avskiljas för handläggning vid särskilt förrättning.

Vid inlösen skall eljest iakttagas vad i 35 § 3 mom. är stadgat.

36 §

Lägges allmän väg eller tages mark för vägs biområde sålunda, att tidigare förefintlig enskild väg avskäres, och måste denna till följd härav framdragas över annan fastighets område, må för reglering av den uppkomna vägfrågan sådan förrättning äga rum, som avses i 37 §.

37 §

Vägförrättning skall hållas på stället, såframt det icke är fråga om en så ringa förändring av område, att bestämmande av gränsen icke anses erforderligt. Vägförrättningen skall inledas då väghållaren jämlikt 29 § eller 30 § 1 mom. förvärvat vägrätt och vägområdet eller vägs biområde närmare kan angivas till sina gränser. Av särskild orsak, såsom för bestämmande av förskottsersättning eller för handläggning och avgörande av ärenden, som avses i 51 § 2 mom., må förrättningen även inledas tidigare, dock icke annan i 29 § eller 51 § 1 mom. avsett besittningstagande ägt rum.

Vid vägförrättning skall:

(upphävs)

35 a §

(upphävs)

36 §

(upphävs)

37 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) bestämmas och på karta angivas med ledning av vägplanen och vid behov enligt anvisning av väghållningsmyndighet ifrågasvarande områdes gränser samt, om skäl därtill är, sträckningen av de enskilda vägar, vilka föra till vägs biområde och till vilka väghållaren har nyttjanderätt, så ock avfattas beskrivning över området samt, till den del det av särskilda orsaker prövas nödigt, dess gränser utmärkas i terrängen genom rämärken;

2) företagas i 35 och 36 §§ avsedda regleringar av ägor och enskilda vägar, då skäl därtill prövas föreligga;

3) behandlas de frågor, som rör bestämmandet av i 75 § nämnda ersättningar; samt

4) på yrkande av sakägare i de fall som avses i 62 § 1 och 2 punkten förskottersättning bestämmas medelst resolution, såframt sakägaren med stöd av 80 § 2 mom. äger rätt därtill.

Vägförrättning må icke äga rum beträffande område, i fråga om vilket bestämts, att ägande- eller nyttjanderätt till området skall förvärfvas i den ordning, som i 32 § sägs.

38 §

Förordnande om företagande av vägförrättning meddelas, på framställning av väghållningsmyndigheten eller någon annan sakägare, av den lantmäteribyrå, på vars område vägen eller största delen av den finns. Förrättningen utförs på väghållarens bekostnad av en lantmätariingenjör med biträde av två gode män, vilka förrättningsingenjören utser bland dem som är valda till gode män vid skiftesförrättningar. Av särskilda skäl kan dock även någon annan sakägare än väghållaren åläggas att helt eller delvis ersätta förrättningskostnaderna.

I avseende å ägoreglering, reglering av enskilda vägar och andra åtgärder, som skola utföras vid vägförrättning, så ock i fråga om det förfarande, som härvid är att iakttaga, och om granskning av de utförda åtgärderna samt deras anteckning i jordregistret skall, såvitt ej annat följer av stadgandena i denna lag, i tillämpliga delar lända till efterrettelse vad i lagen om skifte är stadgat beträffande motsvarande förhållanden.

(upphävs)

38 §

Gällande lydelse

39 §

Förutom för företagande av de i 37 § avsedda åtgärderna i däri angivna fall må förrättning å stället äga rum för bestämmande av gränserna för väg- eller biområde, hörande till redan förefintlig väg, om skäl därtill prövas föreligga, samt för utförande av ägoreglering utmed dylik väg, därest olägenhet, som omförmäles i 35 §, orsakas av i 41 § avsett förbud rörande område, vartill nyttjanderätten tidigare ej varit på motsvarande sätt inskränt, eller till följd av förordnande, som i 50 § avses. Vid sådan förrättning skola likaså behandlas de övriga frågor, som enligt denna lag eller särskilda stadganden böra avgöras vid vägförrättning, och gälle därom i tillämpliga delar vad i 38 § är stadgat om vägförrättning.

6 kap.

Om inskränkning av nyttjanderätten till mark utmed väg

43 §

Har beslut meddelats, varigenom vägplan fastställts, och har detsamma bragts till kännedom, skall vad i 41 § är stadgat om hållande av byggnad invid väg äga motsvarande tillämpning i fråga om uppförande av byggnader inom de för vägändamål erforderliga samt de i sagda paragraf avsedda områdena.

8 kap.

Bestämmelser angående ordning och säkerhet

50 §

Till främjande av trafiksäkerheten på en väg och vägens förmedlingsförmåga kan en plan (anslutningsplan) uppgöras genom vilken ges bestämmelser om eller förbud mot anslutning av enskilda vägar till en landsväg, som löper eller skall byggas utom stads- eller byggnadsplanelagt område, eller till någon del av den samt angående användningen av dit ledande enskilda vägars anslutningar. En anslutningsplan kan av särskilda skäl göras upp även för en bygdeväg eller en del av den. Om användning av en tidigare befintlig anslutning av en enskild

Föreslagen lydelse

39 §

(upphävs)

6 kap.

Inskränkt nyttjanderätt till markt utmed vägar

43 §

Har en vägplan godkänts och beslutet om godkännande delgivits i enlighet med 106 §, skall vad som i 41 § sägs om hållande av byggnader invid en väg tillämpas på motsvarande sätt i fråga om uppförande av byggnader inom de för vägändamål behövliga områdena samt inom det sido-, skydds- och frisiktsområde som avses i nämnda paragraf.

8 kap.

Bestämmelser om ordning och trafiksäkerhet

50 §

(upphävs)

Gällande lydelse

väg förbuds eller om andra bestämmelser ges om användningen av den, skall i planen bestämmas om byggande av en för anordnande av vägförbindelserna nödvändig enskild väg eller anslutning eller om grundande av rätt till en tidigare befintlig enskild väg eller till en väg eller vägdel, som enligt 33 § indragits eller indras som allmän väg. Planen godkänns av vägverkets centralförvaltning.

Innan anslutningsplanen godkänns, skall fastighetsägaren i fråga och övriga sakägare beredas tillfälle att bli hörda i saken, och meddelande därom skall delges dem personligen eller genom kungörelse på kommunens anslagstavla så som stadgas i lagen om offentliga kungörelser (34/25). Angående anslag av kungörelse skall tillkännagivande på åtgärd av vägverket i god tid införas i en eller två på orten allmänt spridda tidningar och skriftligt meddelande tillställas sådan sakägare från en annan kommun, vars boplatser är nämnd i handlingarna eller annars känd. Innan anslutningsplanen godkänns skall den regionala miljöcentralens och kommunens utlåtande i saken inhämtas.

Angående beslut om godkännande av anslutningsplanen skall vägverket lämna under rättelse med iakttagande av stadgandena i 2 mom. Handlingar och beslut som gäller planen skall vara framlagda till påseende i kommunen under den tid beslutet skall kungöras.

Sedan anslutningsplanen genomförts eller i samband med byggande av väg även därförinnan såsom en interimistisk reglering kan, om väghållningsmyndigheten finner det nödvändigt och om en godtagbar vägförbindelse blivit tillfälligt ordnad, en förbjuden anslutning avlägsnas eller användningen av den hindras genom väghållningsmyndighetens försorg.

51 §

Då anslutningsplanen godkänts genom beslut, som vunnit laga kraft eller som kan verkställas utan hinder av besvär, har väghållaren rätt att ta i besittning område, som fordras för byggande av en enskild väg eller en anslutning enligt anslutningsplanen, till dess vägen eller anslutningen blivit byggd.

Med anledning av anslutningsplanen skall vid behov vägförrättning hållas vid vilken,

Föreslagen lydelse

51 §

(upphävs)

Gällande lydelse

utöver vad som stadgas i 5 kap., enligt behov kan handläggas och avgöras ärenden som enligt lagen om enskilda vägar (358/62) skall behandlas och avgöras vid vägförrättning.

52 §

Utan hinder av förbud, som avses i 50 § 1 mom., må väghållningsmyndigheten, då förändrade förhållanden eller andra vägande skäl det påkalla, tillåta anslutning av enskild väg till förbud underkastad *allmän* väg eller användning av förbjuden anslutning, ifall ett ändamålsenligt nyttjande av fastighet det kräver och den därav förorsakade faran för trafiksäkerheten prövas vara ringa.

För anslutning av enskild väg till landsväg för vilken förbud enligt 50 § 1 mom. icke meddelats, erfordras väghållningsmyndighetens tillstånd. Tillståndet, i vilket nödigbe- funna villkor må intagas, skall beviljas om anslutningen är nödigt för nyttjande av fastighet och sikten från anslutningen över landsvägen är tillräckligt fri åt bägge hållen samt anslutningens läge i förhållande till andra korsningar och anslutningar är sådant, att trafiksäkerheten icke äventyras. *På synnerliga skäl må ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena genom beslut bestämma, att stadgandena i detta moment skola tillämpas även på viss bygdeväg eller del därav. Skall enskild väg anslutas till bygdeväg och föreligger icke sådant beslut av ministeriet, skall anslutningen vid vägskälet utföras enligt väghållningsmyndighetens anvisningar på sådant sätt, att den fara för trafiken, som den enskilda vägen förorsakar, i största möjliga mån kan undvikas.*

De konstruktioner och anordningar inom allmän vägs område, vilka erfordras för enskild vägs anslutning till allmän väg, är den som håller den enskilda vägen pliktigt att utföra och underhålla enligt väghållningsmyndighetens anvisningar på så sätt, att de icke innebära fara för trafiken på den allmänna vägen eller för dess hållande i skick, och det arbete som härav föranledes må väghållningsmyndigheten, om skäl därtill föreligger, utföra på vederbörandes bekostnad. Ansluter sig tidigare förefintlig enskild väg till allmän väg så, att därav förorsakas fara

Föreslagen lydelse

52 §

Utan hinder av ett förbud som nämns i 26 § 4 mom. kan vägdistriktet, då förändrade förhållanden eller andra särskilda skäl det påkallar, tillåta anslutning av en enskild väg till en förbud underkastad väg eller användning av en förbjuden anslutning, ifall ett ändamålsenligt nyttjande av en fastighet det kräver och *anslutningen inte förorsakar fara för trafiksäkerheten* eller denna fara prövas vara ringa.

För anslutning av en enskild väg till en *allmän väg*, för vilken förbud enligt 26 § 4 mom. inte meddelats, krävs *vägdistriktets* tillstånd. Tillståndet, till vilket *nödvändiga* villkor kan fogas, skall beviljas, om anslutningen *behövs* för nyttjandet av en fastighet och *anslutningen samt dess läge är sådana att trafiksäkerheten inte äventyras.*

De konstruktioner och anordningar inom en allmän vägs *vägområde* vilka *behövs* för anslutning av en enskild väg till den allmänna vägen är den som håller den enskilda vägen *skyldig* att utföra och underhålla enligt *vägdistriktets* anvisningar på så sätt, att de *inte* innebär fara för trafiken på den allmänna vägen eller för *underhållet av vägen*. *Orsakar* en tidigare förefintlig *anslutning av en enskild väg* fara för trafiken, är den som håller den enskilda vägen *skyldig att i enlighet med vägdistriktets anvisningar ändra anslutningen så, että den fara som den medför*

Gällande lydelse

för trafiken, är den som håller den enskilda vägen pliktig att i enlighet med väghållningsmyndighetens anvisningar vidtaga åtgärder för anslutningens utförande på sådant sätt, att faran såvitt möjligt undviks.

Bygges allmän väg så, att den avskär tidigare befintlig enskild väg, eller breddas, höjes eller sänkes allmän väg så, att tillträde till denna från tidigare förefintlig enskild väg avsevärt försvåras, ankommer det på väghållaren för den allmänna vägen att på egen bekostnad draga försorg om att den enskilda vägen ledes över den allmänna vägen eller att för dess anslutning till den allmänna vägen nödiga anordningar och därtill hörande arbeten utföras. Vad i detta moment stadgas om enskild väg, gäller i tillämpliga delar byggnadsplaneväg.

Vad i 50 § 1 mom. samt i 1 och 2 mom. av denna paragraf är stadgat, gäller icke motorväg, ej heller motortrafikled. Om tillträde till dessa från allmän eller enskild väg kan bestämmas endast i vägplan.

Vad i denna lag stadgas om anslutning av enskild väg till allmän väg eller om nyttjande av till allmän väg ledande vägs anslutning, gäller i tillämpliga delar även byggande av enskild väg på vägområde, som avses i fastställd vägplan. Med enskild väg avses i denna lag även sådan, med enskild väg jämförlig väg eller anslutning, på vilken lagen om enskilda vägar (358/62) icke tillämpas. Dock må utan hinder av stadgandena i 50 § 1 mom. och denna paragrafs 2 mom. i enlighet med väghållningsmyndighetens anvisningar till annan väg än motorväg eller motortrafikled byggas sådan anslutning, som användes uteslutande för körslor inom lant- eller skogsbruk (lantbruksanslutning), såframt icke anslutningen medför betydande fara för trafiksäkerheten.

Föreslagen lydelse

försvinner eller minskar. Om den som håller den enskilda vägen försummar denna skyldighet, kan vägdistriktet utföra nämnda arbeten på hans bekostnad.

Byggs en allmän väg så, att den avskär en tidigare befintlig enskild väg, eller breddas, höjs eller sänks en allmän väg så, att tillträde till denna från en tidigare förefintlig enskild väg avsevärt försvåras, ankommer det på väghållaren för den allmänna vägen att på egen bekostnad utföra de arbeten och sörja för de anordningar som behövs för att leda den enskilda vägen över den allmänna vägen eller för att ansluta den till den allmänna vägen. Vad som i detta moment bestäms om enskilda vägar gäller även byggnadsplanevägar och gator, om inte vägverket och kommunen kommer överens om annat.

Vad som sägs i 1 och 2 mom. gäller inte motorvägar eller motortrafikleder. Om tillträde till dessa från en allmän eller enskild väg kan bestämmas endast i en vägplan.

Vad som i denna lag bestäms om anslutning av en enskild väg till en allmän väg eller om nyttjande av en enskild väg som leder till en allmän väg, gäller i tillämpliga delar även byggande av en enskild väg på ett vägområde som avses i en godkänd vägplan. Dock kan utan hinder av bestämmelserna i 26 § 4 mom. och denna paragrafs 2 mom. i enlighet med vägdistriktets anvisningar till någon annan väg än en motorväg eller motortrafikled byggas en sådan anslutning som används uteslutande för körslor inom lant- eller skogsbruk (lantbruksanslutning), om anslutningen inte medför betydande fara för trafiksäkerheten.

52 a §

Sedan vägplanen genomförts och i samband med byggande av väg även före det kan såsom en interimistisk reglering, om väghållningsmyndigheten finner det nödvändigt och om en godtagbar vägförbindelse blivit tillfälligt ordnad, en anslutning som förbjuds i vägplanen avlägsnas eller användningen av den hindras genom väghållningsmyndighetens försorg.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

9 kap.

Om ersättning**Förvärv av områden samt ersättningar**

61 §

61 §

För upplåtelse av mark samt för skada eller men, som eljest orsakas av åtgärd med stöd av denna lag, så ock för kostnader, som genom sådan åtgärd åsamkats ägare av fastighet, utgives ersättning i enlighet med vad i detta kapitel stadgas.

Rätt till ersättning föreligger dock icke, där det avtalats eller uppenbarligen förutsatts, att ersättning ej skall utgå.

Inlösen av områden samt vägrätt

Vid inlösen av nyttjanderätten till de områden som behövs för vägändamål och de särskilda rättigheter som anges i vägplanen skall iaktas vad som bestäms i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), nedan inlösningslagen, om inte annat följer av denna lag. Den bestående nyttjanderätt som tillfaller väghållaren kallas vägrätt. En godkänt vägplan som har vunnit laga kraft, eller som kan verkställas trots besvär, eller ett skriftligt samtycke enligt 25 § 1 mom. medför rätt att verkställa inlösen.

En inlösningsförrättning enligt inlösningslagen kallas i denna lag allmän vägförrättning. Förrättningen bekostas av väghållaren.

Förrättningsingenjören kan verkställa en allmän vägförrättning utan gode män, om ingen av sakägarna kräver sådana och förrättningen inte gäller ersättningar.

62 §

62 §

Besittningstagande

Ägare av fastighet är berättigad att av väghållaren utfå ersättning:

1) för upplåtelse av område för vägändamål enligt 29 § och 30 § 1 mom., med undantag för till flottningsled erforderligt område;

2) för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnader, upplag eller anordningar eller ock träd, växande gröda eller annan växtlighet bortskaffas från område, som skall upplåtas eller upplåtits för vägändamål;

3) för upplåtelse enligt 30 § 2 mom. av rätt att taga väghållningsämne eller rätt till enskild väg;

4) för mark, som erfordras för i 30 § 3 mom. åsyftat utloppsdike, för såvitt frågan om läggandet av utloppsdiket icke gjorts till föremål för i vattenrättslagstiftningen förutsatt handläggning; samt

De områden som behövs för vägändamål tas i väghållarens besittning vid en tillträdes-syn i samband med allmän vägförrättning. Vid besittningstagandet inträder väghållarens vägrätt enligt 61 § 1 mom., och områdena får användas för de ändamål som anges i vägplanen utan hinder av en rätt som någon annan har till fastigheten. Det område som enligt vägplanen behövs för byggande av en enskild väg eller en anslutning tas i väghållarens besittning till dess att vägen eller anslutningen har byggts.

Gällande lydelse

5) för skada eller men, som eljest åsamkas fastighet av vägs byggnade eller begagnande eller av marks upplåtande till vägs biområde eller nyttjande av sådant område.

Fastighetsägaren har dessutom rätt att av väghållaren få ersättning för de nödvändiga kostnader som har orsakats honom av att han bevakat sin rätt vid vägförrättningen.

63 §

Har någon vid reglering, som i 35, 36 eller 37 § avses, icke i enlighet med lagen om skifte njutit gottgörelse för överlåtet område eller avträdd förmån eller för honom genom regleringen eljest åsamkad skada, vare han berättigad att av väghållaren utfå ersättning i penningar för vad i sagda gottgörelse brister.

Vad i 1 mom. är sagt skall äga motsvarande tillämpning, där område vid ägoreglering fritagits från tunga, varav det varit besvärat, och innehavaren av motsvarande rättighet härigenom lidit skada.

I fall, som i 72 § avses, bedömes rätten till ersättning enligt 73 §.

64 §

Medför anläggning av ny väg eller enskild vägs förändring till allmän väg skada till följd av att ägarens rätt att nyttja fastigheten inskränkts genom stadgandena i 40 §, är väghållaren pliktig att ersätta skadan. Lag samma vare, om sådan skada uppstår vid förbättring av väg inom område, vars nyttjande ej tidigare varit på motsvarande sätt inskränkt.

Enahanda ersättningsskyldighet åligger väghållaren, om inom sådant område, som

Föreslagen lydelse

63 §

Allmän vägförrättning i särskilda fall

En allmän vägförrättning skall hållas även när en enskild väg, gata eller byggnadsplaneväg har ändrats till allmän väg.

En allmän vägförrättning kan på ansökan av väghållaren eller en markägare hållas i syfte att bestämma gränsen för ett väg- eller biområde som hör till en tidigare befintlig väg. Vid en sådan förrättning kan ersättning bestämmas för förluster som en breddning av vägen eller biområdet orsakar.

Om en allmän väg byggs eller mark tas för en vägs biområde på ett sådant sätt att en tidigare befintlig enskild väg skärs av, och denna till följd av detta måste dras över en annan fastighets område, eller om nya vägförbindelser anvisas i vägplanen till följd av ett förbud som nämns i 26 § 4 mom., skall för genomförandet av detta vid behov hållas en allmän vägförrättning. Vid en sådan förrättning kan, utöver vad som bestäms i detta kapitel, enligt behov behandlas och avgöras ärenden som enligt lagen om enskilda vägar skall behandlas och avgöras vid en vägförrättning.

64 §

Fastställande av inlösningsföremålet

Vid en allmän vägförrättning skall föremålet för inlösnings fastställas på basis av vägplanen eller det skriftliga samtycke av markägaren som avses i 25 § 1 mom., vid behov enligt väghållningsmyndighetens anvisningar.

Gällande lydelse

icke före denna lags ikraftträdande varit underkastat motsvarande inskränkningar, skada i andra än i 1 mom. avsedda fall vållas genom att träd, buskar, grenar eller markhinder avlägsnas med stöd av 40 § och frågan om ersättning för skadan icke tidigare ordnats.

65 §

Föranleder förbud, varom stadgas i 41 § 1, 2 eller 3 mom., synnerligen betydande men vid nyttjandet av fastighet eller del därav inom område, vars användande icke tidigare varit på motsvarande sätt inskränkt, vare fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för sådan olägenhet.

Föreslagen lydelse

65 §

Ägoreglering

Byggs en väg eller tas mark i besittning för en vägs biområde så, att betydande olägenhet vid nyttjandet av en fastighet eller en del av den föranleds genom splittring av ägor eller av någon annan dylik orsak, kan, om olägenheten kan avlägsnas eller väsentligt minskas, företas utbyte av ägor mellan fastigheter eller, om särskild orsak därtill föreligger, mot fullt vederlag i pengar ägor överförs till fastigheten som vederlagsjord från någon annan fastighet. Om värdena av de områden som skall utbytas inte motsvarar varandra, ersätts skillnaden i pengar. En dylik ägoreglering kan företas även ifall en olägenhet av ovan nämnda slag orsakas av ett förbud om vilket bestäms i 41 § eller av att anslutningar byggs till enskilda vägar eller vägförbindelser ordnas i samband med dessa. Ägoregleringen får inte medföra betydande skada eller men för andra sakägare eller försvåra förverkligandet av en stads-, byggnads- eller strandplan eller med stöd av dessa utfärdade bestämmelser.

För sådan ägoreglering som avses i 1 mom. krävs inte samtycke av ägaren eller av den som har panträtt, arrenderätt eller annan sådan särskild rättighet till fastigheten. Med sakägarnas samtycke kan vid en allmän vägförrättning även verkställas andra ägobyten och överföringar av områden än sådana som avses i 1 mom., om de behövs för att få till stånd en ägoreglering som är nödvändig och ändamålsenlig för byggandet av vägen. Ett område som regleras fritas från panträtt som gäller det samt, om så bestäms vid regleringen, även från annan rätt som har belastat området.

Vad som i 1 och 2 mom. sägs om fastighet gäller även ett samfällt område samt en väg eller del av väg som har dragits in eller kommer att dras in som allmän väg enligt 33 §, likaså ett biområde som har dragits in.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Vid en allmän vägförrättning kan invid en tidigare befintlig väg företas en ägoreglering, om sådan olägenhet som avses i 1 mom. föranleds av förbud enligt 41 § vilka har utfärdats för ett område vars användning inte tidigare har varit begränsat på motsvarande sätt, eller av förbud enligt 26 § 4 mom.

66 §

Där med anledning av reglering, som avses i 35 §, eller enligt 50 § 1 mom. en ny enskild väg eller anslutning anläggs eller en redan förefintlig sådan ändras och arbetet inte utförs av väghållningsmyndigheten, är fastighetens ägare eller någon annan part, om denne på grund härav åsamkas kostnader, berättigad att av väghållaren få skälig ersättning för detta. Föranleder förbud, som nämns i 50 § 1 mom., betydande men vid nyttjandet av en fastighet, som därförinnan haft anslutning till allmän väg, är fastighetens ägare berättigad att av väghållaren få ersättning även för detta.

66 §

Utvidgad inlösen

Kan en sådan olägenhet som nämns i 65 § 1 mom. inte avlägsnas eller väsentligt minskas genom ägoreglering och företas inget nyskifte enligt 68 § 2 mom. fastighetsbildningslagen (554/1995) för byggandet av vägen, har fastighetens ägare, såvida han inte vill ha ersättning för olägenheten, rätt att fordra att väghållaren löser in fastigheten eller en del av den. Samma rätt har väghållaren, om kostnaderna för byggandet av vägförbindelser till fastigheten eller en del av den eller kostnaderna för liknande åtgärder eller ersättningen för olägenheten vore anmärkningsvärt stora i jämförelse med fastighetens eller fastighetsdelens värde.

Av en fastighet eller en del av den som löses in med stöd av 1 mom. och av ett område som tas av fastigheten för vägändamål bildas vid den allmänna vägförrättningen en inlösningsenhet. En rättighet som gäller den kan dock lämnas i kraft vid förrättningen.

67 §

Medför byggande av väg eller förändring av enskild väg till allmän jämväl uppenbar nytta för fastighet, skall fastighetens ägare tillkommande ersättning för upplåtande av mark samt för skada eller men jämkas med hänsyn därtill, dock utan att ägarens rätt till full ersättning inskränkes.

Såframt ej statsrådet på särskilda skäl anorlunda förordnar, äger staten icke rätt till ersättning, som ovan i detta kapitel stadgas eller som föranleds av i denna lag förutsatt expropriation. Vad här är stadgat gäller även kommun, såframt ej fråga är om kommunen tillhörig, utanför dess område belägen mark,

67 §

Utvidgad inlösen inom planområde

Då en allmän väg byggs på ett område som i en stadsplan avsatts som trafikområde eller i en byggnadsplan för en allmän trafikled, är väghållaren, om markägaren vid den allmänna vägförrättningen det yrkar, skyldig att lösa in fastigheten eller en del av den till sagda områdes gräns. Väghållaren har även rätt att lösa in en fastighet av nämnda slag eller en del av den till områdets gräns.

Har en sådan ändring av en plan som kan inverka på den inlösningsrätt eller inlösningskyldighet som nämns i 1 mom. godkänts, eller är ett ärende som gäller inlösen av område anhängigt med stöd av bygg-

Gällande lydelse

sådan plats för tagande av väghållningsämne, som såsom biområde hör till vägen och varaktigt erfordras, eller överlåtelse av rätt till tagande av väghållningsämne i begränsad mängd från visst område.

68 §

Ägaren vare berättigad till ersättning av väghållaren för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnad, upplag, anordning, träd, buske eller häck, som nämnes i 42 § 2 mom., eller i 115 § avsedd byggnad måste avlägsnas, flyttas eller ändras, såvitt ersättning därför icke tidigare erlagts.

Lag samma vare, därest skada för ägaren vållas av åtgärd, som avses i 42 § 3 mom., såframt av villkoren för däri omförmält tillstånd icke annat följer.

För skada, som uppkommer i anledning av i 101 § avsedd åtgärd, må ägaren, om han icke har rätt till ersättning med stöd av 1 mom. i denna paragraf, enligt prövning berättigas att utfå ersättning av väghållaren, såframt synnerligen vägande skäl därtill föreligga.

69 §

Orsakas skada för fastighet genom åtgärd på grund av 46 § eller till följd av tillfällig farvägs anordnande enligt 48 § eller begagnande av sådan farväg eller ock på grund av snöskärms uppsättande eller uppläggning av snö, varom stadgas i 49 §, vare fastighetens

Föreslagen lydelse

nadslagen (370/1958), får vid en allmän vägförrättning inte beslutas om inlösen innan avgörandet av ändringen vunnit laga kraft eller ärendet angående inlösen av området upphört att vara anhängigt med stöd av byggnadslagen. Vid behov kan ärendet avskiljas för behandling vid särskild förrättning. Beträffande bildandet av en inlösningsenhet gäller vad som sägs i 66 § 2 mom.

Om en del av en tomt som antecknats i fastighetsregistret tas till väg- eller biområde inom ett stadsplaneområde, skall tomtindelningen anpassas efter de förändrade förhållandena och tomtmätning företas i syfte att avskilja tomterna i enlighet med den ändrade tomtindelningen. För de förrättningskostnader som tomtmätningen föranleder svarar väghållaren.

68 §

Sakägare och ersättningar i särskilda fall

Sakägare vid en allmän vägförrättning och berättigade till ersättning är även de ägare av fast egendom och innehavare av nyttjanderätt av vilka egendom inte löses in, men till vilka de skadliga verkningarna av ett vägprojekt eller av användningen av en väg kan anses sträcka sig. Den olägenhet eller skada som dessa verkningar medför kan, om så krävs, ersättas utan hinder av 38 § inlösningslagen.

Måste byggnader, upplag eller anordningar eller träd, växande gröda eller annan växtlighet avlägsnas eller flyttas från ett område som upplåts eller har upplåtits för vägändamål, skall utöver den därigenom orsakade skadan eller olägenheten även ersättas de kostnader som avlägsnandet eller flyttningen åsamkar sakägaren.

69 §

Ersättningsavtal

Har sakägarna avtalat om ersättningar, underställs avtalet inte inlösningskommissionen på det sätt som avses i 40 § 2 mom. inlösningslagen.

Vad som mellan väghållaren och fastighetsägaren eller någon annan sakägare har

Gällande lydelse

ägare berättigad till ersättning av väghållaren för skadan.

70 §

På ersättning som avses i detta kapitel, med undantag av ersättning som nämns i 62 § 2 mom., betalas sex procents ränta, för upplåtelse av område från ingången av månaden efter den då väghållaren tog området i besittning samt i övriga fall, om inte annat bestäms på yrkande av sakägaren av särskild anledning, från ingången av månaden efter den då ersättningen fastställdes.

71 §

Vad ovan i detta kapitel är stadgat om ägare av fastighet skall äga motsvarande tillämpning i fråga om innehavare av nyttjande- eller servitutsrätt samt annan därmed jämförlig särskild rätt i avseende å fastighet.

72 §

Har genom sådan väghållaren tillkommande rätt eller genom sådan åtgärd, för vilken ersättning ovan i detta kapitel stadgats att utgå, eller i anledning av reglering, som i 5 kap. avses, fastighet undergått minskning i värde, så att den ej kan antagas utgöra full säkerhet för fordran, för vilken fastigheten på grund av inteckning eller stadgandena om ogulden köpeskillings rätt

Föreslagen lydelse

avtalats om ersättning gäller även den på vilken sakägarens rätt till fastigheten har överförts.

Har det område som skall lösas i övergått i väghållarens ägo genom avtal, avskiljs det område som behövs som vägområde vid den allmänna vägförrättningen.

70 §

Ersättning för inskränkning av nyttjanderätt till mark utanför vägområde

Orsakas en fastighet skada av att ägarens rätt att nyttja fastigheten har begränsats med stöd av 40 § inom ett område vars användning inte tidigare varit inskränkt på motsvarande sätt, är väghållaren skyldig att ersätta skadan.

Föranleder de förbud om vilka bestäms i 41 § 1, 2 eller 3 mom. betydande men vid nyttjandet av en fastighet eller en del av den inom ett område vars användning inte tidigare varit inskränkt på motsvarande sätt, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för olägenheten.

71 §

Ersättning för avlägsnande av egendom i särskilda fall

Ägaren är berättigad att få ersättning för en skada eller kostnad som orsakas av att egendom som nämns i 42 § 2 mom. eller 115 § avlägsnas, flyttas eller ändras, liksom även för en åtgärd enligt 42 § 3 mom., såvida inte något annat följer av villkoren för det tillstånd som nämns i momentet.

72 §

Ersättning för anslutningsförbud

Föranleder ett förbud som nämns i 26 § 4 mom. betydande men vid nyttjandet av en fastighet som tidigare haft anslutning till allmän väg, är fastighetens ägare berättigad att av väghållaren få ersättning för detta.

Gällande lydelse

svarade före den händelse, som givit anledning till ersättningen, skall ersättningen jämte ränta nedsättas hos länsstyrelsen. Vid fördelning och utbetalning av det nedsattabeloppet skola i tillämpliga delar de bestämmelser lända till efterrättelse, vilka enligt lagen om expropriation av fast egendom för allmänt behov gälla i avseende å expropriation av fastighet, som utgör säkerhet för fordran.

73 §

Har innehavare av fordran, som avses i 72 §, förlorat denna helt eller delvis genom att nedsättning inte ägt rum eller till följd av att den ersättningsberättigade avstått från ersättningen eller att ersättning som inte varit föremål för prövning vid vägförrättning, beräknats uppenbarligen för lågt, har han rätt att av väghållaren få ersättning för skadan mot en avskrivning, som antecknas på fordringsbeviset.

74 §

Vad angående ersättning avtalats eller uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan väghållaren och fastighetens ägare eller annan sakägare, gälla jämväl mot den, till vilken sakägares rätt i avseende å fastigheten övergått efter den tidpunkt, som i 72 § avses.

75 §

Är det fråga om ersättning som avses i 62 § 1 mom. 1—4 punkten, 63 § 1 och 2

Föreslagen lydelse

73 §

Ersättning för skada som orsakas av undersökningsarbete och vissa andra åtgärder

Orsakas skada för fastigheten genom en åtgärd som vidtas med stöd av 46 § eller till följd av att en tillfällig farväg anordnas eller används enligt 48 § eller av att en snöskärm sätts upp eller snö läggs upp enligt 49 §, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för skadan.

74 §

Utbetalning av ersättning

De förskottsersättningar och slutliga ersättningar som bestäms vid en allmän vägförrättning, jämte sex procents ränta, skall betalas inom tre månader, räknat från den tidpunkt då ersättningarna bestämdes. Vid dröjsmål med utbetalningen av ersättning skall på denna betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982).

Den ränta på sex procent som nämns i 1 mom. räknas från besittningstagandet enligt 62 § eller, i sådana fall som avses i 77 §, från den tidpunkt då ersättningsanspråket framställdes.

75 §

Deponering och utbetalning av ersättning i särskilda fall

När väghållaren anför besvär med anledning av ersättningar som bestämts vid en

Gällande lydelse

mom., 64 § 1 mom., 65 eller 66 § och som överenskommelse inte har träffats om, skall vid vägförrättning enligt 37 § prövas och avgöras om och till vilket belopp ersättning skall utges, även om något yrkande därom inte har framställts.

Ersättningsfrågor som nämns i 62 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. upptas vid i 1 mom. avsedd vägförrättning till prövning och avgörande endast på yrkande av sakägaren.

Om en ersättningsfråga med anledning av denna lag framkommer i annat fall än vid den vägförrättning som nämns i 1 mom. eller om ersättningen kan bestämmas först sedan vägförrättningen har avslutats och om överenskommelse inte träffats om ersättningarna, skall den avgöras vid en vägförrättning som företas på ansökan av väghållaren eller den som kräver ersättning.

Föreslagen lydelse

allmän vägförrättning, behöver den omtvistade delen av ersättningen inte deponeras. Ersättningstagaren är berättigad att få det omtvistade beloppet mot säkerhet för återbetalning av det belopp som överstiger den laga kraft vunna ersättningen, jämte sex procents ränta på detta belopp, beräknad från den dag då medlen lyftes.

76 §

Utloppsdiken

För väghållaren grundas vid en allmän vägförrättning servitutsrätt till ett område som i vägplanen anvisats för utloppsdike. Ett sådant område tas i besittning i samband med besittningstagandet av väg- eller biområdet. Om tillståndsplikt för dikning bestäms i 6 kap. 2 § vattenlagen (264/1961).

Om överenskommelse om gemensam dikning inte träffas vid den allmänna vägförrättningen eller om andra särskilda skäl föreligger, kan dikningsfrågan överföras för behandling vid en dikningsförrättning enligt 6 kap. vattenlagen, vid vilken vid behov kan göras en mindre avvikelse från det läge för utloppsdiket som anges i vägplanen.

Om ett utloppsdike efter det att det har lagts föranleder skada eller men och överenskommelse inte träffats om ersättningarna, skall i ärendet förfaras i enlighet med vattenlagen. Beträffande underhåll av utloppsdiket gäller vad som i vattenlagen bestäms om underhåll av diken.

77 §

Allmän vägförrättning gällande ersättningar

Om en ersättnings- eller inlösningsfråga

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

78 §

Ett ersättningsanspråk som nämns i 75 § 2 mom. skall framställas vid vägförrättning vid äventyr att sökanden annars förlorar rätten till ersättning, om han inte kan visa laga förhinder eller annat giltigt skäl till att hans anspråk hade försenats.

79 §

Ersättning, som i denna lag avses, skall såvitt möjligt bestämmas att utgå i ett för allt.

80 §

Den som genom beslut, som meddelats på grund av stadgandena i detta kapitel, tillerkänts ersättning, äger rätt att mot godtagbar säkerhet lyfta ersättningen, även om beslutet icke vunnit laga kraft.

För bestämmande av sådan förskottsersättning, varom i 37 § 2 mom. är stadgat, skall den egendom varom fråga är, med undantag för egendom som avses i 62 § 1 punkten, värderas enligt i denna lag stadgade grunder. Dylig förskottsersättning bestämmes att utgå, såframt erläggandet av ersättningen annars skulle fördröjas och den ersättningsberättigade härigenom åsamkas betydande olägenhet. Förskottsersättningens

78 §

som beror på denna lag framkommer i annat fall än vid en allmän vägförrättning som nämns i 61 § eller om ersättningen kan bestämmas först sedan den allmänna vägförrättningen har avslutats och överenskommelse inte träffats om ersättningarna, skall den avgöras vid en allmän vägförrättning som företas på ansökan av väghållaren eller den som kräver ersättning. Har kravet uppenbart framställts utan fog, skall det bestämmas att kostnaderna för förrättningen skall betalas av den som framställt kravet.

Statens rätt till ersättning

Staten, med undantag av affärsverk enligt lagen om statens affärsverk (627/1987), är inte berättigad till ersättning för inlösen som denna lag förutsätter, såvida inte statsrådet av särskilda skäl bestämmer något annat.

79 §

Panträttsinnehavares rätt till ersättning

Har innehavaren av panträtt förlorat sin fordran helt eller delvis genom att ersättningen inte deponerats eller till följd av att den ersättningsberättigade avstått från ersättningen eller att en uppenbarligen för låg ersättning avtalats, har han rätt att av väghållaren få ersättning för skadan mot en avskrivning som antecknas på fordringsbeviset.

80 §

(upphävs)

Gällande lydelse

storlek utgör högst två tredjedelar av den egendoms värde, som skall ersättas, i enlighet med vad som prövas skäligt med beaktande av vägföretagets inverkan på sakägarens förhållanden. Sådan medelst resolution fastställd förskottsersättning må lyftas utan säkerhet.

Då sakägares rätt till ersättning är uppenbar, må väghållaren enligt prövning utbetala förskottsersättning, trots att i 1 mom. avsett beslut eller i 2 mom. avsedd resolution ännu ej meddelats och säkerhet ej blivit ställd.

Konstateras det att åt ersättningsberättigad i förskottsersättning utbetalts mer än vad honom skall tillkomma i ersättning, är han skyldig att återbära det överskjutande beloppet jämte sex procents årlig ränta som räknas från den dag förskottsersättningen utbetalades. Beträffande indrivningen av dem gäller vad angående indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg är stadgat.

Skall ersättning jämlikt stadgandena i 72 § deponeras hos länsstyrelsen, må ersättningen dock icke utbetalas, försvitt ej ersättningstagaren ådagalägger, att samtliga innehavare av i sagda lagrum avsedda fordringar givit honom tillstånd att lyfta ersättningen.

Mister någon på grund av byggande av väg eller reglering av enskilda vägar sin bostad eller möjligheten att fortsätta idkande av näring eller utövande av yrke, må han på åtgärd av vederbörande myndighet av billighetsskäl av medel som anvisats i statsförslaget beviljas lån mot låg ränta eller rän-testöd för anskaffning av ny bostad eller för fortsättande av idkandet av näring eller utövandet av yrke. Statsrådet är berättigat att utfärda närmare bestämmelser i saken.

81 §

Väghållaren och sakägare, som gör anspråk på ersättning, äro oförhindrade att träffa avtal, att fråga om ersättning skall överlämnas till slutligt avgörande genom skiljemannaförfarande, såsom i lagen om skiljemannaförfarande är stadgat.

Föreslagen lydelse

81 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

12 kap.

Om straffpåföljder, tvångsåtgärder och ändringssökande**Straff, tvångsutförande, ändringssökande och bestämmelser om delgivning av beslut**

100 §

100 §

Den som

Den som

1) bryter mot med stöd av 50 § 1 mom. meddelat förbud att bygga anslutning eller, *efter det anslutningsplanen genomförts*, att nyttja anslutning eller mot förbud, förordnande *eller tillstånd*, som stadgats i eller utfärdats med stöd av 52 eller 53 §, 54 § 1 mom., 58 § 2 mom. eller 59 §,

1) bryter mot ett med stöd av 26 § 4 mom. meddelat förbud att bygga eller nyttja en anslutning eller mot ett förbud *eller förordnande som anges i eller meddelas* med stöd av 52 §, 53 §, 54 § 1 mom., 58 § 2 mom. eller 59 §, *eller handlar i strid med ett med stöd av dessa lagrum utfärdat tillstånd och villkoren för tillståndet*,

skall, om inte strängare straff för gärningen stadgas i annan lag, för brott mot stadgandena i lagen om allmänna vägar dömas till böter.

103 §

103 §

Om sökande av ändring i beslut, som meddelats, eller i åtgärd, som vidtagits vid vägförrättning, gäller vad i lagen om skifte är stadgat om anförande av besvär över lantmäteriförrättning. Vid anförande av besvär över annat beslut än sådant, som angår rätt att vara sakägare vid förrättning eller varigenom jävsanmärkning eller yrkande på förrättningens avbrytande ogillats, räknas besvärstiden från det förrättningen förklarats avslutad. I resolution som avses i 37 § 2 mom. 4 punkten må ändring icke sökas särskilt för sig.

(upphävs)

I fråga om handläggningen vid jorddomstol av här nämnt besvärsmål skola stadgandena i lagen om skifte i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Kommun äger rätt att söka ändring i beslut, som meddelats vid vägförrättning, eller i därvid vidtagen åtgärd, såvida den anser, att förverkligandet av stads-, byggnads- eller strandplan eller i dessa utfärdade bestämmelser härigenom försvåras.

103 a §

103 a §

När ändring söks i ett avgörande som jorddomstolen har fattat med stöd av denna lag, skall i tillämpliga delar iakttas vad lagen om skifte stadgar om sökande av ändring.

(upphävs)

Gällande lydelse

105 §

Om sökande av ändring i beslut som fattats med stöd av denna lag eller stadganden som utfärdats med stöd av den gäller lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Över vägdistriktets beslut anförs dock besvär hos länsrätten. Besvär i de fall som avses i 41 § 4 mom. anförs hos länsrätten på den ort där fastigheten finns och som distriktets beslut gäller och i de fall som avses i 52 § hos den länsrätt i vars domkrets anslutningen finns.

Över lantmäteribråns beslut, varigenom förordnande meddelats om företagande av vägförrättning, får besvär inte anföras.

106 §

Beslut om fastställelse av vägplan och indragning av väg samt trafikministeriets beslut, som meddelats med stöd av 52 § 2 mom., skall av väghållningsmyndigheten delgivas offentligen. I detta syfte skall väghållningsmyndigheten befordra beslutet och de handlingar som utgör grund för det till vederbörande kommun, som *på sin bekostnad* skall meddela att de är framlagda till påseende i samma ordning som kommunala tillkännagivanden kungörs i kommunen. Beslutet och handlingarna skall i kommunen vara framlagda till påseende under den tid kungörelse om dem är anslagen. Delfäendet anses ha skett den sjunde dagen efter den dag då kungörelsen anslogs på kommunens anslagstavla.

Är vägplan av ringa betydelse, kan väghållningsmyndigheten, utan iakttagande av

Föreslagen lydelse

105 §

Över beslut som fattats med stöd av denna lag får besvär anföras enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över vägdistriktets beslut i de fall som avses i 41 § 4 mom. anförs hos den länsrätt inom vars domkrets den fastighet som vägdistriktet beslut gäller finns och i de fall som avses i 52 § hos den länsrätt inom vars domkrets anslutningen finns.

Kommunen och den regionala miljöcentralen har rätt att anföras besvär över beslut om godkännande av en utredningsplan eller vägplan.

105 a §

I ett beslut om godkännande av en utredningsplan får ändring inte sökas genom besvär till den del vägens sträckning och de tekniska lösningarna redan har godkänts i en laga kraft vunnen stads-, byggnads- eller strandplan eller i en fastställd generalplan.

Vad som sägs i 1 mom. gäller även beslut om godkännande av en vägplan. I ett beslut om godkännande av en vägplan får ändring inte heller sökas genom besvär till den del vägens sträckning och de tekniska lösningarna har godkänts i en laga kraft vunnen utredningsplan enligt 24 a och 24 b §.

106 §

Beslut om godkännande av en utredningsplan eller vägplan, indragning av en väg och ändring av en gata eller byggnadsplaneväg till allmän väg skall av vägdistriktet delges offentligen. Vägdistriktet skall sända beslutet och de handlingar som utgör grund för det till behörig kommun, som skall meddela att de är framlagda till påseende i samma ordning som kommunala tillkännagivanden kungörs i kommunen. Beslutet och handlingarna skall vara framlagda till påseende i kommunen under den tid kungörelsen om dem är anslagen. Delfäendet anses ha skett den sjunde dagen efter den dag då kungörelsen anslogs på kommunens anslagstavla.

Är en vägplan av ringa betydelse, kan vägdistriktet, utan iakttagande av vad som

Gällande lydelse

vad i 1 mom. är stadgat, delgiva beslut om fastställelse av planen såsom enskild delgivning på sätt i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66) är stadgat.

Om beslut angående ändring av enskild väg till allmän väg skall *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* underrätta kommunen samt, såsom i 2 mom. nämnd enskild delgivning, den som gjort framställningen eller, om framställningen undertecknats av flera personer, någon av undertecknarna.

107 §

Besvär över trafikministeriets beslut i ärende som avses i denna lag, utgör inte hinder för verkställande av beslutet, om inte den myndighet som handlägger besvären förordnar något annat.

Detsamma gäller i fråga om besvär över annan myndighets beslut, som meddelats enligt 23 eller 30 §, stadgandet i 41 § 1 mom. om ökning av där angivet avstånd, 44 §, 49 § 1 mom. eller 59 § eller beslut som gäller fastställande av vägplan eller byggande av väg.

Vad i 1 mom. är stadgat äger icke tillämpning på ministeriets beslut, varigenom landsväg eller enskild väg ändrats till bygdeväg eller allmän väg indragits, därest kommun är besvärande, ej heller på beslut, varigenom ministeriet fastställt vägplan. Anses byggande av väg med hänsyn till sysselsättningens tryggande eller av annat särskilt skäl brådskande, må ministeriet dock bestämma, att besvär över beslut om fastställande av vägplan ej utgöra hinder för beslutets verkställande, såfram icke den myndighet som handlägger besvären annorlunda förordnar.

I beslut som meddelas med stöd av 42 § 2 och 3 mom., eller 101 § 1 mom., samt av vägande skäl, i beslut, varigenom i 50 § 1 mom. nämnd anslutningsplan godkänns, kan förordnas, att beslutet kan verkställas trots att besvär har anförts.

Föreslagen lydelse

sägs i 1 mom., delge beslutet om *godkännande av vägplanen* såsom enskild delgivning på det sätt som anges i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966).

Beslut om ändring av en enskild väg till allmän väg skall *delges* kommunen och, såsom i 2 mom. nämnd enskild delgivning, den som gjort framställningen eller, om framställningen undertecknats av flera personer, någon av undertecknarna.

107 §

Besvär över *statsrådets* beslut i ärenden som avses i denna lag, med undantag av ett beslut genom vilket en allmän väg dragits in eller en enskild väg bestämts vara bygdeväg, utgör inte hinder för verkställande av beslutet, om inte den myndighet som behandlar besvären bestämmer något annat.

Vad som sägs i 1 mom. gäller också i fråga om besvär över en annan myndighets beslut, som meddelats enligt 23 §, bestämmelsen i 41 § 1 mom. om ökning av där angivet avstånd, 44 §, 49 § 1 mom. eller 59 §, eller beslut som gäller godkännande av en utredningsplan eller vägplan eller byggande av en väg.

I beslut som meddelas med stöd av 42 § 2 och 3 mom. eller 101 § 1 mom. kan bestämmas att beslutet kan verkställas trots att besvär har anförts.

*Denna lag träder i kraft den
De bestämmelser i lagen som gäller utredningsplaner tillämpas på planer vilkas uppgörande har inletts efter att lagen har*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

trätt i kraft.

Anslutningsplaner som inte är färdiga när lagen träder i kraft slutförs, behandlas och fastställs i enlighet med de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft.

Den bestämmelse i 28 § 3 mom. som gäller förlängning av tidsfristen tillämpas inte på vägplaner i fråga om vilka giltighetstiden för beslutet om fastställelse av planen redan har förlängts med stöd av de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft.

Vägförrättningar som är anhängiga när lagen träder i kraft slutförs och besluten vid förrättningarna fattas enligt de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft.
